

Uredništvo in upravlništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

"STRAŽA"

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste: pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 46.

Maribor, dne 25. aprila 1913.

Letnik V.

Skader — padel.

Mesto Dušana Silnega v črnogorskih rokah. — Radost med balkanskimi zavezniki. — Tudi ostali svet občuduje hrabrost Črnogorcev. — Samo Nemci jezni in vznevoljeni. — Kaj zdaj? — Avstrija zahteva energične korake. Nikita hoče Skader obdržati. — Stališče velesil še neznano. Dosedanji glasovi si nasprotujejo. — Prepovedano proslavljanje skaderske zmage v Avstriji. — Ostri napadi nemškega časopisja na našo zunanjo politiko.

Nad ponosnim Skader-gradom plapola jugoslovanska trobojnica. Črnogorski junaki so uresničili svoje sanje, črnogorskemu ljudstvu se je vdejavilo njegovo hrepenenje: ponosni, nepremagljivi Skader, o katerem poje srbska narodna pesem tako pristrano in ljubko in kateremu je pred dolгими stoletji gospodoval Dušan Silni, je padel v črnogorske roke. Bilo je treba težkih bojov in silnih naporov. Pol leta so krvaveli Črnogorci pred nepremagljivimi utrdami in zdelo se je že, da bodo omagali, a končno so vendar dosegli svoj cilj: Skader je za enkrat njihov! Drago je plačala mala Črnagora to svojo zmago, skoro vsaka hiša je izgubila pod mogočnimi utrdami dragega svojca, a sedaj preveva vendar radost črnogorska srca in z njimi se vesele balkanski zavezniki. Kako tudi ne? Zmagoslavna balkanska epopeja, osvoboditev balkanskega roba izpod turškega jarma, zmaga križa nad polumesecem, je doživela najveličastnejši konec. Pogreznila so se v davno preteklost grozna stoletja turške sužnosti in na obzorju vstaja doba Dušana Silnega. Stoletja so pozabljena in kakor kažejo predznamenja, se bo nadaljevala zgodovina onih slavnih dni, ko je bil balkanski Slovan močen in se je njegovo carstvo razprostiralo od enega morja do drugega. Kdo bi se tedaj čudil, če odmeva Balkan radosti nad črnogorsko zmago?

Mi avstrijski Slovani smo bili tekom cele vojne na strani balkanskih zmagovalcev. Sedanja politična konstelacija je pa zelo težavna. Črnagora je zavzela Skader proti volji velesil, v prvi vrsti proti volji Avstrije. Zato se smatra izraze simpatije za Črnogoro naperjene proti monarhiji. Na Češkem so okrajna glavarstva že izdala naznanila, v katerih označujejo na ta način vsako proslavljanje črnogorske zmage, kakor že rečeno, je tako tolmačenje simpatij za črnogorsko zmago posledica politične konstelacije, plod avstrijske politike. Če je pa ta politika smotrena in za državo blagoslovna, je pa drugo vprašanje. Imeli smo že večkrat priliko, da smo povedali ostre besede o naši politiki in tudi sedaj nam silijo pikre besede v pero, toda zamolčimo jih. Časi so precej kritični in bi ne prišli radi v konflikte z raznimi oblastmi. Samo eno naj približamo: Z našo politiko smo srečno prišli tako daleč, da jo v Avstriji razun par prav maloštevilnih uradnih glasil ne odobruje nihče. Bili so časi, ko smo samo mi Slovani svarili merodajne kroge, naj vendar že spremene politično smer. Sedaj so se nam pridružili tudi taki, ki so še nedolgo tega prisegali na grofa Berchtolda in so se identificirali z našo zunanjo politiko. Sicer je res, da naša in njihova obsodba naše zunanje politike ne izvira iz enakih, temveč povsem kontrarnih motivov, toda bistveno za nas je, da jo obojajo. In ti krogi obojajo našo cincajočo in nesmotreno politiko veliko ostreje, kakor bi jo smeli mi. Graška „Tagespost“ od dne 23. aprila piše v večernem listu: „Vse žrtve, ki smo jih dozdej doprinesli in ki presegajo samo pri naši monarhiji daleko eno milijardo, so bile zastoj vsled politike, o kateri se ne ve, ali je bolj slabotna, ali bolj neumna, ali pa obojno skupaj!“ In na drugem mestu: „Toda tako daleč (da smo napravili milijardo in izgubili ves vpliv), je moralo priti, če se dela tako politiko, kakor se je to delalo zadnje mesece in leta na Dunaju. Das Bett des kranken Mannes ist eben freigeworden . . . (Postelja bolnega moža (Turčije) je postala ravno prazna . . .)“ Nič manj krvavo kot „Tagespost“ ne bičajo našo zunanjo politiko drugi listi kot „Grazer Volksblatt“, ki govori o „blamiranih Evropejcih“ in z vsem sarkazmom dokazuje nesmrtno blamažo, v katero je potisnil Nikita celo Evropo, v prvi vrsti Avstrijo. Tudi dunajski listi napadajo vehementno Berchtolda in zahtevajo spremembo političnega kurza. Vsled politične konstelacije, vstvarjene po tej diplomaciji, smo prišli tedaj tako daleč, da moramo smatrati proslavo zmage črnogorskega orožja nad Turkom, ki je bil stoletja bič cele Evrope, za akt,

naperjen proti naši državi. Marsikomu to ne bo šlo v glavo, toda resnično je in najboljše, če o tem ne razpravljamo.

En moment pa je, ki nam pravi, da nas mora navdajati zmaga Črnogorcev z zadovoljstvom: nemška jeza. Ravno tako hudi kot na grofa Berchtolda so nemški listi na črnogorskega kralja. Na vse mogoče načine zabavljajo čez njega in ga psujejo, tako, da se mora človeku res že gabit. Današnja „Tagespost“ mu v nekem dopisu pravi naravnost: G (Gaurer). Ta enodušna jeza nemštva nam po stari izkušnji pravi, da so za nas Slovane ugodne zvezde.

Z največjo vehemenco pa sili sedaj na površje vprašanje: Kaj zdaj? Zavzetje Skadra je svetovni položaj seveda na mah spremenilo in vsem drhti na ustnih vprašanje: Kaj zdaj? Bo hotel obdržati Nikita Skader, ki so ga velesile že odločile za Albanijo, zase, ali ga bo prostovoljno zapustil? Kaj bodo storile velesile, če Nikita ne bo več zapustil Skadra? Ali bodo nastopile enotno? Ali bi zavzetje Skadra znalo zopet izzvati težko mednarodno krizo? To so vprašanja, na katera sedaj še ni mogoče dati odgovora, o katerih pa kroži nebrojno domnevanje in kombinacije . . .

Avstrijska vlada in avstrijsko nemško časopisje zahteva, da se mora Nikita umakniti iz Skadra. V slučaju, če bi tega ne storil, se mu grozi z najenergičnejšimi koraki vseh velesil, ali pa same Avstrije. Na vsak način pa mora Avstrija Črnogori dokazati, da ne pusti, da bi se sklepi velesil kratkoma lo prezrli, v tem smislu izzveneva „Fremdenblatt“ in tudi drugi vodilni časopisi. Po zadnjih poročilih je Avstrija v tem smislu že tudi stavila predloge na konferenci v Londonu. Druge velesile se drže precej rezervirano. Oficijelno se, sicer povsod — samo iz Petrograda še ni nobenega glasu — povdarja, da ima po sklepu velesil pripasti Skader Albaniji. Neoficijelno javno mnenje pa je precej drugačno. V Italiji, v Parizu, v Londonu in seveda tudi v Petrogradu se daje duška veselju nad črnogorsko zmago. Naziranje kralja Nikita je še neznano. Po raznih poročilih je v nagovoru, ki ga je imel na manifestujočo množico iz svojega dvorca v noči od dne 22. na dne 23. t. m. izrekel trditev, da ostane Skader črnogorski. Tudi napram zavezniškim poslanikom, ki so mu čestitali, se je baje izrazil v enakem smislu. Vendar oficijelne izjave še ni, kakor tudi še ni za gotovo potrjena vest, da je črnogorska vojska že pričela s popraviljem skaderskih utrd.

Skader — padel.

Iz Cetinja poročajo:

Skader je padel po strahovitem naskoku, pri katerem so se napadaleci in obleganci borili z nepopisnim junaštvom. Turki so se do zadnjega trenutka branili z občudovanja vrednim junaštvom. V torek, dne 22. t. m., proti večeru so Črnogorci v ljutem naskoku vzeli zadnje utrdbe na Tarabošu ter so bili tako gospodarji mesta. Ko je padel Taraboš in je bilo vsako nadaljnje upiranje brezupno, je Essad paša ukazal, da se ustavi nadaljni odpor. Boj je trajal dva dni. Srbski čopovi v svojih pozicijah so odložili boj za Skader s tem, da so razbili skoro vse turške baterije. Načrt za ponočni naskok sta izdelala srbski general Bojović in črnogorski general Martinović. Mesto je vsled bombardiranja silno trpelo in je skoro popolnoma razrušeno.

Dodatno poročilo pravi:

Črnogorci so zasedli Skader ravno ob pol 12. uri po noči. Dne 22. t. m. so poskusili Turki protinapad na črnogorske pozicije, zlasti na Taraboš. Črnogorci so ta protinapad sijajno odbili ter ob enem obnovili naskok na vseh frontah. Ko se je stemnilo, so zavzeli Čr-

nogorci zadnje turške pozicije na Tarabošu in ob 10. uri zvečer je bila naznanjena brezpogojna predaja mesta. O polnoči so prikorakale prve črnogorske čete v mesto, v katerem je gorelo nekaj hiš. Črnogorsko poveljništvo je takoj razdelilo straže po mestu, da skrbe za mir.

Sprejem zmagovalcev.

O sprejemu zmagovalnih čet v Skadru se poroča:

Ko so črnogorske čete prikorakale v na pol razrušeni Skader, jih je v ulicah pričakovala številna množica. Črnogorski vojaki so delali red, da je mogla vojska, ki je vstrajala že dva dni v neprestanem boju, neovirana zasesti glavne prostore in da ni prišlo do pouličnih bojov in požigov. Srbi, katerih je veliko število v mestu, so živahno pozdravljali zmagovalce in jih sprejemali kot osvoboditelje izpod turškega in albanskega jarma z navdušenimi klici, ter jih pozdravljali in objemali s solzami v očeh. Objemali so zmagovalce, vojake in častnike. Po cellem mestu so se dogajali pretresljivi prizori. Turška posadka je deloma že pred mestom izročila Črnogorcem orožje in se udala. Navdušenje med oblegovalno armado prekipeva vse meje.

Skader.

Skader!

Slovani ga imenujejo Skader, Italijani Skutari, Turki pa Skodra. Skader je glavno in najvažnejše mesto turškega vilajeta istega imena. Nekdaj, v starodavnem veku, je bil Skader glavno mesto ilirskega plemena Labeatov, utrjena prestolnica Gentija, kralja Ilirije. Leta 168 pred Kristusovim rojstvom so ga zavzeli Rimljani in Skader je delil skozi stoletja usodo rimskih obmejnih trdnjav. Za časa preseljevanja narodov je bil nekaj časa v oblasti Gotov, zatem so ga zavzeli Slovani in zatem je bil pa dolgo časa obmejno mesto med vshodnim in zahodnim rimskim cesarstvom. Višek slave je videl Skader pod srbsko vlado. Leta 1346 je bil Štefan Dušan kralj Srbov, Albancev in Grkov. Leta 1362 se je pa pričela usodopolna doba za Albanijo in Skader. Mogočna turška armada je prihrumela v deželo. Mogočna srbska trdnjava Rasapha, ki jo je zgradil srbski vazal Balš, ki je bil tudi gospodar Skadra, se ni mogla dolgo upirati turškemu navalu. Kruti polumesec je izpodrinil križ. Sto let pozneje se je uprl Skenderbeg in je proglasil Albanijo za samostojno, a Skader je pa zastavil že leta 1386 vojvoda Jurij Stražimir Benečanom. Skenderbeg je pustil Skader v oblasti Benečanov, ki je bil takrat glavna orožarna benečanske republike. Armado za armado je pošiljal turški sultan proti Skenderbegu in njegovim zaveznikom. Posebno leta 1474 je divjal ljut boj za Skader. V mestu je gladu pomrlo nad 2000 ljudi, ker ga je oblegalo 80.000 mož najboljšega turškega vojaštva. Turki so mestno obzidje in kastel grozno razdajali. Trdnjava je bila že tik pred padcem, ko je še prišla pravočasno rešitev. Turki so jo odkurili. Leta 1478 so Turki vnovič poskusili svojo srečo. Sultan Mohamed II. se je hotel za vsako ceno polastiti te predstraže krščanstva. Pripeljal je pred Skader velikansko armado 300.000 mož. Turki so Skader zelo ljuto naskakovali, en sam naskok jih je stal, kakor pripoveduje lokalna zgodovina, 100.000 mož. A mesto se ni hotelo udati, toda bilo je tesno obkoljeno. Rešitev ni bilo od nikoder, Skenderbeg je bil tudi že med mrtvimi in Benečani so po neprestanih ljutih bojih tako izkrvaveli, da so bili prisiljeni, skleniti mir s sultanom. V miru, ki se je sklenil v Carigradu leta 1479, so odstopili Turkom vso Albanijo ter mesti Krojo in Skader. Prebivalstvo Skadra se je pa večinoma izselilo. Skader je postal z Albanijo v red turški.

Od morja sem se mesto le malo vidi. Le vitke minarete mošej, zvonik katoliške katedrale in trdnja-

vo Rasapho ter nekaj hiš bazarja zapaziš in lahko zaslutiš, da leži za nizkimi griči, ki obdajajo jezero, mesto. Ob desni strani teče široka reka Bojana. Raz zvonika katoliške katedrale, ki je skoraj sto metrov visok, se nudi krasen razgled. Proti severu se razprostira široko skadersko jezero, proti zahodu se vije po dolini reka Bojana, proti jugu se razprostira rodovitna dolina, proti vshodu pa širle gola rebra skalovitega albanskega gorovja. Pogled na Skader je nekaj krasnega in bujnega. Obširni in lepi vrtovi, ki obdajajo hiše, vstvarjajo sliko, kakor da bi bil Skader en sam vrt, katerega stražijo okrog in krog silne trdnjave Taraboš, Veliki in Mali Bardanjol, Brdica in Rasapha.

Junaški branitelj Skadra.

Poveljstvo nad obleganim mestom je v začetku prevzel Hassan Riza. Ta je padel kot žrtev nekega atentata in poveljstvo trdnjave je prevzel Essad paša. Essad paša je rodom Albanec, iz ugledne roduvine Toptami iz Tirane. Njegov oče, Ali beg, ga je dal doma vzgojiti in izobraziti. Ko je dorastel, si je izbral Essad paša vojaško karijero. Še razmeroma zelo mlad častnik je bil imenovan za žandarmerijskega poveljnika v Carigradu. V grško-turški vojski leta 1897 se je tako odlikoval, da je dosegel čast in naslov turškega paše. Grki so zasedli Loroso pri Nartu ter prodrli do Pes-Puzata. Na čelu 4000 mož je korakal Essad proti Grkom, jih porazil pri Pes-Puzatu in jih je vrgel nazaj čez mejo. Hotel je Grke zasledovati, toda Ozman paša se je zbal intervencije vesil. Essad paša je bil v Skadru zelo priljubljen. Civilno prebivalstvo, kakor tudi vojaštvo, ga je zelo čislalo. Tudi pri preobratu v Carigradu je igral važno vlogo. Prejšnji sultan Abdul Hamid je pred leti dal usmrtiti njegovega brata Gani bega. Essad paša mu je zato prisegel maščevanje. Trije častniki, med njimi tudi Essad paša, so bili izvoljeni, da so naznanili sultanu, da ga je narod odstranil in v imenu te častniške deputacije je govoril on. S samokresom v roki je predložil sultanu memorandum, v katerem je bil odstavljen in s povzdignjenimi rokami ga je prosil sultan, naj ga pusti pri življenju. Essad paša je star 50 let in ima dve ženi; ena je Albanca; z njo ima enega sina in tri hčere, druga njegova žena je pa Turčinja, hči nekega kajmakama; z njo nima nič otrok.

Zgodovina obleganja.

Do časa, ko se je sklenilo prvo premirje, se Črnogorcem ni posrečilo, da bi bili dosegli kak večji uspeh v obleganju Skadra, ki je trajalo že od pričetka vojske. Črnagora je bila tik pred izčrpanjem svojih moči. V celi Črnigori že ni bilo več obitelji, ki bi ne bila izgubila kakega moškega svojca. Po zanesljivih podatkih je izgubila Črnagora do sredine meseca marca 22.000 mož. Neverjetno je, s kako drzno hrabrostjo so se postavljali Črnogorci pred topove Essad paše. Ta junaki narod je bil v dno duše uverjen, da mora zmagati, zato je nevstrašno drvel v dež krogelj, ki so padale iz trdnjave. Vspehov pa ni bilo. Obrnilo se je na boljše, ko so prišli Črnogorci na pomoč Srbi z vojaki, topovi in municijo. V dobrem spominu so še drzni pohodi turške križarice „Hamidije“, ki je za nekaj časa ustavila dovoz. Vsled pomanjkanja težkih oblegovalnih topov, je bil generalni naskok Črnogorcev v pričetku meseca fe-

bruarja odbit. Srbi so pa spravili pred Skader veliko število težkih topov in celo obleganje je dobilo čisto drugo obliko.

Turki so imeli pred Skadrom veliko število fortov in nasipov. Nekak zaključek trdnjavskega obročja proti jugu mesta tvori mogočna skaderska citadela, ki se nahaja na vzvišenem polotoku, katerega tvorita reki Bojana in Kiri. Na zahodu straži Skader mogočni Taraboš, proti jugu pa utrdba Brdica. Na njo se naslanjajo močno utrjene turške pozicije Velikega in Malega Bardanjola, proti severu pa še forti Golemi do Skaderskega jezera. Turška posadka je štela 26.000 mož. Črnogorska oblegovalna armada v tem okolišu in pred Bardanjolom je štela 20 tisoč mož, pod Tarabošom je pa bilo 7000 Črnogorcev. Tukaj, kakor tam, so se približale vrte obeh sovražnikov na en kilometer. Število srbskih čet je pa znašalo 40.000 mož. Ko je turška posadka odbila že meseca februarja generalni naskok Srbov in Črnogorcev, so pritegnili Srbi večji del svojega vojaštva, ki se je nahajalo pri Lješju in Draču pod generalom Jankovičem, k obleganju. Tudi po morju je došlo še več srbskih čet.

Od konca meseca marca je trajalo obstreljevanje neprestano. Na Taraboš so streljali noč in dan. Med tem, ko so pokali topovi iz baterij, je drvela pehota proti Tarabošu. Turki so se branili kakor levi. Na obeh straneh so bile silne izgube. Boj je bil tako srdit, da se je boril mož proti možu na nož. Ko je zborovala konferenca v Londonu glede pripadnosti Skadra, je nastala kratka pavza. Koncem meseca marca so zahtevale velesile na Cetinju, da naj Črnagora takoj opusti obleganje. Kralj Nikola je odgovoril z novimi napadi na Skader. Po dolgih pogajanjih so se velesile konečno zedinile in so vpriporile demonstracijo brodovja ob črnogorskem obrežju. Demonstraciji je sledila blokada. Črnagora je pa Skader, ne meneč se za demonstracijsko brodovje, dalje bombardirala, dokler ga ni zavzela.

Energična akcija Avstrije.

Padeč Skadra je dunajske diplomatske kroge popolnoma presenetil in je napravil na nje zelo mučen vtis. Še tekom popoldneva je zunanji minister grof Berchtold odposlal na vse velekaabinete noto, v kateri predlaga:

1. Velesile naj se združijo in stavijo kralju Nikoli striktno zahtevo, naj nemudoma izroči mesto velesilam.

2. Če bi se kralj Nikola temu upiral, potem naj velesile takoj izkrcajo svoje čete in zasedejo vse važnejše črnogorske kraje.

3. Za slučaj, če bi velesile odklonile to avstrijsko zahtevo, naj izroče Avstriji evropski mandat, da s silo izžene Črnogorce iz Skadra.

Nota konečno naglašala, da bi bila Avstrija za slučaj, če bi velesile odklonile tudi ta predlog, primorana podvzeti vse potrebne korake na svojo pest, ker pod nobenim pogojem ne more privoliti, da bi Črnogorci vzkrali Skader Albancem.

Želimo prav odkrito, da bi se vprašanje mirno rešilo. Bil bi ne posebno razveseljen zaključek balkanske vojske, če bi se iz nje sedaj ob koncu izemili novi krvavi konflikti. Krvi se je prelilo dovolj, vojskinih grozot je že preveč, da bi si še kdo želel

novih bojev. Upajmo na zdravo razsodnost diplomacije, na hladnokrvnost vseh prizadetih in zlasti na miroljubnost onih, ki vodijo usodo stotisočev, da se bo vse srečno rešilo. Na vsak način pa stojimo pred novimi pogajanjmi.

Velike demonstracije v Pragi.

Namestništvo je izdalo na vsa okrajna glavarstva in žandarmerije brzjavno povelje, naj se za vsako ceno preprečijo vse eventuelne demonstracije v prilog Črnigori. Kljub temu so se v sredo, dne 23. t. m., po mnogih čeških mestih vršile velikanske manifestacije za Črnogoro.

V Pragi je policija prepovedala razobešenje zastav. Za zvečer so sklicali narodni socijanci v ljudskem domu javen shod, katerega je pa policija prepovedala. Vsled tega je sklicalo vodstvo shod po § 2. Ko je predsednik otvoril shod, je vstal vladni komisar in naznanil, da v imenu vlade razpušča shod, češ, da je na shodu navzočih mnogo oseb, ki niso dobile predpisanega pismenega vabila. Ker se množica ni hotela odstraniti, je komisar poklical policijo, ki je zborovalce nato s silo izgnala iz dvorane.

Na Vavčevskem trgu so se vršile po noči velike demonstracije. Slovanske zastave, ki so visele po hišah, je policija nasilno odstranila, kar je vzbudilo med občinstvom velikansko razburjenje. Centralni brzjavni urad je inhibiral vse brzjavke, ki so bile naslovljene v Črnogoro in celo one, ki so bile naslovljene direktno na kralja Nikita.

Zvečer so se sestali narodno-socijalni državni in deželni poslanci pod predsedstvom poslanca Klofača k posvetovanju, na katerem so razpravljali o padcu Skadra in praških demonstracijah. Poslali so zunanjemu ministru grofu Berchtoldu brzjavni memorandum, v katerem ga pozivljajo, naj vendar že enkrat vpoštevata simpatije in čustva avstrijskih Slovanov napram slovanskim bratom na Balkanu in spremeni svojo doseđanje protijugoslovansko politiko.

Izrazi simpatij na Češkem prepovedani.

Okrajna glavarstva na Češkem so izdala naslednje naznanilo: „Avstro-ogrska monarhija je skupno z drugimi velesilami zavzela svoje stališče nasprotno obleganju Skadra. Slavlje padca Skadra bi tedaj ne bilo nič drugega, kot demonstrativno dejanje zoper vlado, oziroma zoper monarhijo. Sklicujoč se na cesarsko naredbo z dne 20. aprila 1852 prepovem vsako javno slavlje o kapitulaciji Skadra, o sobito razobešanje zastav, razsvetljavo okenj in vpriporitev obhodov. Pripomnim, da bi se zoper vsakega, ki bi kršil to naredbo, uvedlo kazensko postopanje. Sledi podpis okrajnega glavarja.

Navdušene manifestacije v Belgradu.

Iz Belgrada poročajo „Slovenec“:

Vesti o padcu Skadra so prihajale po noči od dne 22. na dne 23. t. m. in zjutraj zarana. Kralj Peter je dobil od kralja Nikole brzjavko ob 2. uri po noči. Ob 5. uri zjutraj je prišla uradna vest na ministristvo za zunanje stvari. Takoj nato so prispele še nekatere zasebne brzjavke. Listi so na vse zgodaj priredili posebna izdanja. Ob pol 8. uri zjutraj se je že zbralo dijaštvo vseh šol in z gimnazijci na čelu krenilo po ulicah pojoč in vslikajoč. Nobena hiša, nobena trgovina ni brez zastav. Vse mesto je okrašeno; ljudje se objemajo in poljubujejo.

PODLISTEK.

Gospa Ciperli.

Črtica. Spisal Matko.

(Koniec.)

Pri podružnici so zapeli zvonovi in procesija se je začela pomikati navzgor.

Tedaj je zastal sredi brega, sključeni starki korak; glavo je privzdignila ter vzdihnila:

„Procesija že gre in jaz sem še tako daleč od cerkve!“

Glas zvonov je priplaval tudi do nje in vzbudil v njenem srcu tiho žalost; bila je gospa Ciperli. Ali naj nadaljuje pot? Ali še bo deležna opraviila? Morda! Zato naprej po strmi poti do smotra, do cerkve Sv. Ane!

Težko je stopala; rana jo je skelela in sape je bilo preveč. Pri cerkvi je pozvanjalo. Ciperli je vedela, da mašuje sedaj domači gospod župnik.

„Te že najdem“, mislila si je pri sebi, „da bi bila vsaj pri zadnji maši!“

Počasi je lezla navzgor, naslanjajoč se na nerodno palico. Nekaj časa je molila rožnivenec; ko pa se je zmotila dvakrat, obesila je molek okrog vratu. Pri Vrhnjakovih kapelici si je odpočila. Bolečine v nogi so bile tako silne, da se je morala vvesti. In zopet je zadonel zvon iz stolpa ter osrčil Ciperli za zadnji klanec. Izmučena in upehajna je dospela na vrh. Iz prs se ji je izvil hvaležen vzdih:

„O sveta Ana, prišla sem te obiskat, zadnja sicer, toda prišla sem.“

Krog cerkve so stali fantje, ki se jim ni mudilo v cerkev, dasiravno so se darovale v njej svete maše.

Ciperli se je podala takoj v cerkev, kjer se je prerila skozi gnečo do velikega altarja; tam se je naslonila na zid ter pogledala na altar; tiho veselje se ji je bralo na obrazu, oči so se topile v solzah in usta so se gibala v goreči molitvi.

„Hvala Bogu, da sem še prišla na ta vrh“, se

je zahvaljevala v srcu, „in da bi se srečno vrnila v dolino. Oče naš, ki si v nebesih . . . — Še za srečno zadnjo uro: Oče naš . . .“

Tako je molila Ciperli vneto in pobožno kakor po navadi.

Opravilo je minilo. Ljudje so se odpravljali na vse strani; tudi Ciperli se je morala posloviti. Še enkrat se je ozrla na altar, še enkrat se ji je izvil hvaležen vzdih; in ko je odmolila zadnjo Češčenomarijo, vzbudil se je v srcu glas ter ji rekel:

„Ciperli, zadnjič si v tej cerkvi.“

Začudeno se je ozrla na podobo svete Ane, kakor bi hotela vprašati:

Ali res . . . ?“

In zdelo se ji je, da je sveta Ana prikimala.

„Naj se zgodi volja božja“, rekla je Ciperli polglasno, „ti pa, sveta Ana, prosi za me, da pridem k tebi v nebesa.“

Ni bilo težko slovo, saj je imela Ciperli trdno upanje, da pride v raj, ki je pripravljen tudi za siromake in trpine.

Težavna je bila vrnitev v dolino po strmih bregu. V nogi jo je zbadlo pri vsakem koraku, utrjena je že bila in slaba, da bi bila najrajši legla v travo poleg ceste; toda domov mora! Vaščanje so jo dohajali ter hiteli dalje, ta in oni se je ozrl na slabotno romarico ter pripomnil:

„Gremo!“

„Da, le gremo“, odgovorila je Ciperli s slabotnim glasom ter stopila za spoznanje hitreje.

Vsi so jo prehiteli, zadnja se je vrnila v vas; komaj in komaj je dospela do svojega stanovanja. Z največjo težavo je še nasula kokošim zrna; večerjati ni utegnila, ker je morala leči.

V vlažni, zaduhli kleti je trpela sama, zapuščena od vseh; njeni vzdih niso prodrli sten, nihče ni vedel, da je Ciperli bolana na smrt.

Še le drugo jutro, ko je ni bilo od nikoder, so postali vaščanje radovedni. Šli so gledat v njeno stanovanje in jo tolažili, toda pomagati ji niso mogli. Srednjakova gospodinja je menila, da bi bilo dob-

ro, če bi poslali po gospoda; tudi Ciperli se je strinjala z njo. Rajtniška mati pa je pristavila:

„V tako stanovanje vendar ne smejo z Najsvetejšim; spravimo bolenico kam drugam!“

Nazadnje so se zedinili, da prenesejo revico k Srednjaku.

Pridne ženkice so ji pripravile snažno postelj, umile jo in jo pripravile na sveto spoved.

Zapel je zvonček in gospod župnik je prinesel trpeči zadnje tolažilo in popotnico v boljšo domovino. Udano in pobožno je povžila Ciperli sveto hostijo, a smrt je še čakala nekaj dni.

Ker Ciperli le še ni hotela umreti prvi dan, sklenili so, odpeljati jo v bolnišnico.

„Zakaj v bolnišnico“, tožila je Ciperli, „saj že bom kmalu umrla!“

„Veš“, izgovarjali so se navzoči, „mi te ne moremo tako skrbno streči, kakor ti bodo dobre usmiljenke.“

Ciperli se je morala udati; naložili so jo na voz, zavili v eunje in konj je potegnil.

Tedaj se je zjokala Ciperli prvič v svoji težki boleznini:

„Torej še doma ne smem umreti! Kako rada bi počivala na pokopališču poleg domače cerkve! A sedaj? Bog ve, kje me pokopljejo.“

Voz pa je hrdral po nerodni cesti proti mestu.

Ciperli so spravili v bolnišnico. Ko so jo položili v posteljo, vedela je Ciperli, da je njena smrtna postelja. Čez tri dni je pristopila smrt k njej ter zavihetela koso; še v zadnjem trenutku je prosila Ciperli usmiljenko, če bi jo mogli pokopati na domačem pokopališču. Namesto usmiljenke je odgovorila — smrt!

Mirno, brez boja je zaspala Ciperli na veke.

Tretjega dne so jo pokopali na bolniškem pokopališču, razprostirajočem se sredi polja. Z griča Sv. Ane pa gleda bela cerkvice na pokopališče in tudi Ciperlin grob, kakor bi hotela reči:

„Počivaj v miru! Tudi iz tega pokopališča boš vstala nekoč k življenju!“

Dijaštvo, spredaj deklice, je krog pol devetih prispele pred narodno skupščino in z njim vred nepregledne vrste občinstva in vojaštva. Pred skupščino so se vršile viharne, nepopisne manifestacije. Zahvalil se je ministrski predsednik Nikola Pašić in zaklical „živijo!“ domoljubnemu srbskemu in črnogorskemu narodu in njegovi mladini, srbskemu in črnogorskemu kralju in obema armadama. Manifestacije se ne prestopajo nadaljujejo in vedno bolj širijo. Niti še ob paden Skoplja ni bilo tolikega veselja.

Srbski vladni list o padcu Skadra.

„Samouprava“ piše:

V tej novi zmagi črnogorskega orožja vidimo jamstvo boljše bodočnosti črnogorskih bratov in jasnejših dni celokupnega srbskega plemena. Velesile, ki so dekretirale, da bodi Skader albanski, se bodo morale ozirati na dovršeno dejstvo, ki je zapečatilo usodo Skadra; z neizmerno hrabrostjo in odločnostjo, ki se ni ustavila niti pred rizikom, da se zamerijo velesilam, so se Črnogorci izpostavili vsem nevarnostim in niso odjenjali, dokler niso zavzeli teritorijev, ki so njihova življenjska potreba. Velesile bodo morale v imenu humanosti in pravičnosti obmejiti Albanijo še enkrat vzeti v roke in vpoštevati potrebe in težnje naroda, ki se je z najdragocenejšimi in največjimi žrtvami zavzel za njihovo uresničenje. Evropa, ki je prevzela skrb za balkanske narode, bo našla pota in način za transakcije, s katerimi bi zadovoljila ozire na položaj, ki ga je ustvarila ta nova črnogorska zmaga. Mi se nadajamo, da bo Črnogorci iz te vojne izšla zadovoljna.

Isti list piše nadalje: Odgovor zaveznikov glede posredovanja velesil pomeni, da zavezniki sprejemajo posredovanje in da žele, da se mir čim preje sklene. Kar se tiče pridržkov severnih mej Albanije, ne pomenijo nič drugega nego to, da je treba ravno v interesu hitrega miru korigirati tehnične pogoje, ki so se storili pri obmejevanju in katere otežujejo tudi gospodarske koristi krajev, ki so dodeljeni Albaniji.

Reunija veleposlanikov v Londonu.

Dunaj, dne 24. aprila. V nasprotju s poročilom Reuterjevega biroja, glasom katerega je vladala na včerajšnji seji veleposlanikov v Londonu glede padca Skadra neka gotova nejasnost, je na poučenem mestu dognano, da je nasprotno prišlo do izraza popolnega soglasja. V seji, v kateri avstro-ogrski predlog, ki je zelo resen in popolnoma konkreten, seveda še ni mogel biti predložen, se je sklenilo, predlagati vladam, da naj se pozove Črnogoro, da čimprej zapusti Skader. Ker je med tem že došel predlog Avstro-Ogrske v London, je reunija veleposlanikov, ki bi po prvotnih dispozicijah ta teden ne imela nobenega sestanka več, sklicana zopet na jutri k novi seji, da zavzame tozadevno stališče. In pričakuje se ter vlada trdno prepričanje, da bo tudi sprejet predlog monarhije, ki je, kakor rečeno, zelo konkreten, kajti le z naglim korakom se zamo-rodvrtni komplikacije, ker gresta če ne tudi Srbija in Grška preko sklepov Evrope. Do te ure še ni došlo nobeno znamenje glede popustljivosti Črnogore: sliši se namreč iz Cetinja, da je kralj Nikola trdno sklenil, da pod nobenim pogojem ne zapusti Skadra.

Nagovor kralja Nikole.

Ko se je v noči od dne 22. do dne 23. t. m. na Cetinju raznesla vest o padcu Skadra, je bilo takoj

celo mesto na nogah. Vsklikajoč je prihrumela množica pred kraljevi dvorec, kjer je prirejala ovacije kralju Nikolu. Kralj Nikola se je prikazal in nagovoril manifestante. Poročila o tem nagovoru pravijo:

Nagovor kralja Nikole z balkona dvorca je napravil med občinstvom velikanski vtisk. Kralj je izražal svoje veselje nad padcem Skadra ter naglašal, da so sedaj izpolnjene stoletne želje črnogorskega naroda na najslajnejši način. Mnogo žrtev je zahteval Skader, mnogo junaških sinov je padlo, toda ta kri ni bila prelita zaman. Žrtve bodo rodile še popolnoma neznan, toda velikanski uspeh. Skader je danes črnogorski. Ta nova posest Črnogore bo pripomogla državi do novega razvoja in bo pokazala, da je bil uspeh črnogorskih sinov vreden velikih žrtev. Življenje Črnogore je spojeno s Skadrom. Konečno je zaklical kralj: „Živel črnogorski Skader!“ In množica je navdušena ponavljala te klice. Kralj je nato izjavil: Padec Skadra je ustvaril novo situacijo, s katero bodo morale računati velesile. Ni mogoče misliti, da bi Evropa iztrgala Črnogorcem to mesto. Če bo Evropa to hotela, se bo Črnagora upirala do zadnjega moža.

Kralj Nikola je dobil na tisoče pozdravnih brzojavk iz celega sveta. Brzojavke, ki so prihajale, so bile celo, iz Avstralije, iz Azije in iz Amerike. Samo iz Afrike ni bilo brzojavke. Iz Rusije je dobil kralj Nikola več tisoč brzojavk. Brzojavke so poslali zlasti vsi ruski veliki knezi. Prva brzojavka je dospela od italijanske kraljice.

Predlogi Avstro-Ogrske.

„Neue Freie Presse“ je baje izvedela iz diplomatskih krogov, da je Avstro-Ogrska predložila velesilam sledeče predloge: Londonska konferenca veleposlanikov naj sklene koercitivne odredbe nasproti Črnogori in sicer bi naj izvedle te odredbe skupno vse velesile, ali pa bi se naj poverila izvršitev Avstriji in Italiji, ali samo Avstriji. V diplomatskih krogih se smatra, da bodo vsebovale te koercitivne odredbe okupacijo črnogorske luke Bara in luke Sv. Ivana v Meduji.

Glasovi iz tujih držav.

Pariz: Vsi pariški listi izražajo svojo radost, da se je Črnogorcem konečno le posrečilo, osvojiti Skader. Pri tem ne prikrivajo svojega veselja nad zopetnim popolnim porazom avstrijske politike in avstrijske diplomacije.

Rim: Laški zunanji minister je takoj obvestil laškega kralja in kraljico, da je Skader padel. Kraljica Helena ni skrivala svojega veselja vsled slavne zmage hrabrih črnogorskih junakov. Posebne izdaje, ki so poročale o padcu Skadra, so Rimljani z velikimi manifestacijami v čast hrabrim črnogorskim junakom čitali. Vodilni listi pa naglašajo, da zavzetje Skadra sklepa Evrope ne izpremeni.

London: Liberalci obeh zbornic nameravajo Asquithu predložiti peticijo, ki se zavzema za pravico Črnogorcev do Skadra, protestira proti demonstraciji brodevov in zahteva, da naj se je Angleška več ne udeležuje, marveč da naj se ponudi skupno z ostalimi velesilami na miren način rešiti skadersko vprašanje.

Iz Berolina in Petrograda ni nikakih izrazitejših poročil. V obeh prestolicah vlada sumljiv molk. Vidi se, da Nemčiji ni veliko na tem, ali naj posta-

ne Skader albanski ali črnogorski, Rusiji pa še — manj, da bi kaj pritiskala na Črnogoro.

Vojni guverner v Skadru.

General Vukotić je imenovan za vojnega guvernerja v Skadru.

Razširjenje blokade do Drača.

Iz Kotora poročajo: Mednarodna blokada je bila dne 23. t. m. razširjena do Drača.

Bolgarija in Rumunija.

Rumunski politični krogi označujejo uspeh petrogradske konference zaradi spora med Bolgarsko in Rumunsko. Rumunska dobi Silistrio in tri kilometre širok pas bolgarskega teritorija. Poleg tega dobi Rumunska nadzorovalno pravico nad šolami in cerkvami Kucovlahov na Bolgarskem. Rumunska bo smela v Dobrudži graditi trdnjave, med tem, ko se je zavezala Bolgarskal da v gotovem okrožju v takozvani bolgarski Dobrudži ne bo zgradila nikakršnih utrd.

Setev v Bolgariji.

Bolgarska vlada je lansko jesen organizirala obširno akcijo, da se po vzajemni pomoči sosedov in vaščanov, poseje vse polje onih družin, ki bi same ne mogle obdelati polja, ker jim vsled vojske manjka delavnih rok ali živine. Tako se je v jeseni posejalo 90 odstotkov normalne setve. Letošnjo pomlad je vlada svojo akcijo ponovila; poskrbelo se bo, da se bo pomladna setev povsod lahko o pravem času izvršila in da se bodo obdelale in posejale tudi one njive, ki se niso mogle obdelati lansko jesen. General Savov je dne 30. marca izdal dnevno povelje, v katerem se vsem vojakom na bojnem polju naznanja, da je na ta način poskrbljeno za vojaške družine.

Politični pregled.

Občinske volitve v Zagrebu.

V torek, dne 22. t. m., so se vršile v Zagrebu ožje volitve v prvem volilnem razredu med opozicijskimi Geresdorferjem in znanim mažaronom dr. Kršnjavijem. Zmagal je opozicijski Geresdorfer z 208 glasovi. Tako so propadli mažaroni na celi črti. Njihovi naklepi, osvojiti si prestolno mesto bratske kraljevine, so se sramotno izjalovili. Čas bi že bil, da bi merodajni krogi uvideli, da mažaronstvo ne bo nikdar več gospodovalo na Hrvaškem, ne pod Cuvajevo, in ne pod kakšno drugo firmo.

Panama v Nemčiji.

Patrijotični panama v Nemčiji postaja od dne do dne večji. „Neue Militärische Korrespondenz“ poroča iz verodostojnega vira sledeče podatke o Kruppovem škandalu in kar je z njim v zvezi:

V Berlinu, pred vsem v pruskih vojaških krogih, so Liebknechtova razkritja povzročila najsilnejšo konsternacijo. Vojni minister pl. Heeringen je bil dobil od višjih krogov nalog, da potlači neprijetno zadevo, ampak Liebknecht, ki ga je vojni minister pozval na zaupen pomenek, ni hotel o tem nič vedeti. Preiskava, ki se konečno ni dala več odložiti, je spravila na dan najhujše podrobnosti. Mnogo pruskih častnikov, med njimi nekaj visokih aristokratov, je težko kompromitiranih. Glavni krivci so: dva polkovnika od pehote, en topničarski podpolkovnik in nekaj subalternih častnikov. Vsled Liebknechtovih razkritij bodo v kratkem penzionirani trije pruski generali. Preiskava se je močno razširila in vsak

Siromak ste.

(Napisal Januš Golec.)

I.

Gospod Marko, abiturijent, je pretezal ude po divanu in nemo gledal v strop. Še v nedeljo, na Gospodov dan, ga je mučila negotovost — kam? Na katero pot, po osmih letih? Abiturijentske počitnice — lepe so, če ima človek določen cilj, ovite pa z bodečim trnjem, ako plava mladi duh v negotovosti.

To omahovanje na razpotju se je tudi to nedeljo podilo po Markovi duši; pa kot mrz ga je spretelela še druga misel — siromak si! Da, gospod Marko je bil prvorojenec med mlajšimi štirimi brati in tremi sestrami, sin revnih starišev, katerim je kljub žuljavim rokam primanjkovlo kruha za osem otrok. Oče Marka ni podpiral kot dijaka, sam si je pomagal in nekoliko tudi premožni stric, katerega gostoljubnost je tudi sedaj kot abiturijent užival že celih 14 dni.

Gospod bode Marko, sta menila oče in mati, pa tudi stric je hranil že dve leti polovnjak vina za — primicijo. Misli: kam, gospod in siromak so delale Marka nezadovoljnega.

Iz tega veslanja po jezeru negotovosti ga predrži vprašanje vstopivše Marice:

„Marko, boš cigareto?“

Nagovorjeni je leno pokimal.

Marica mu jo je prižgala, ga gladila po glavi in popraševala:

„Kaj pa danes opoldne, bodeš sladek ali — kisel?“ Sment, kaj si danes tako ljubeznjiva z menoj, je menil Marko, ko pa je po navadi vse drugače.

Marica pa je odšla z mešanim odgovorom:

„Kislo in sladko.“

Nekam bi se radi peljali nagajivki, pa stric jih ne pusti samih, jaz bi jih naj spremljal, od tod današnja skrb in ljubeznjivost, ki je razlagal gosp. Marko.

Stric Cenc je bil bogat veleposestnik, vsega je bilo pri hiši dovolj, pa še dve hčerki mu je Bog podaril: Mico in Trezo.

Baš na te dve imeni sta se odzivali Lipnikovi hčerki, ko sta bili majhni. Še z osemnajstim letom jih je odpravil Lipnik kot Mico in Trezo z ruto na glavi v mesto, v kuhinjo. Po prebitih osem mesecih pa sta se vrnili obe kot gospodični Marica in Zinka — s klobuki na glavi. Gorje vsakemu, ki bi se bil zmotil in po stari navadi poklical: Mica in Treza! Celo mati se je udala tej prisiljeni novotariji, le očetu je tupaťam tudi pri gosposkem obisku ušla bolj domača: Mica in Treza!

Odkosili so to nedeljo.

Marko je bil dobro postrežen in gorečo cigareto mu je zopet podarila danes tolikanj dobrosrčna Marica.

Stric Cenc je odšel v hlev h konjem pogledat, mati v kuhinjo; ostala je za mizo le še naša mladež. Marko je spuščal kolobarje dima v zrak; Zinka pa je zrla tako proseče vanj, da se je tudi abiturijentu smilila in jo je vprašal:

„No, kam pa danes tako lep popoldan je?“

„Marko moj“, se ga je oklenila Zinka, „saj že veš; jurist Janko nama je poslal povabilo na veselico in predstave pri Čižmeku zunaj trga. Pa saj poznaš našega očeta, kakoršni da so, samih naju ne pustijo. Hudi so pa na vse veselice od zadnjic, ko jim je tista poštarica vsula konfeti v kozarec ravno ko so ga nastavili kustom. Naju bi pa gotovo pustili, če bi le ti spregovoril z njimi; tebe imajo radi. Veš, Marko, tako lepo ti bova stregli, stori nama to uslugo.“

Abiturijent ni odgovoril ne da, ne ne, ampak mirno je pihal cigaretni dim in brunkal s prsti po mizi. Na veselice tudi on ni hodil, le na abiturijentski je bil; pa saj še plesati ni znal, je bil pač siromak, ko je kot dijak poznal le knjige in boj za vsakdanji kruh. Zleknil se je po divanu.

Marica in Zinka ste pa odšli, da bi se napravili.

Hlapec je naprošen po gospodičnah, že snažil konja.

Marko pa je bil še negotov, bi ali ne bi. Denarja ni imel in nekoliko kavalirskega bi se pa bil vendar rad pokazal nasproti bratrankam.

Stric je s pipo v ustih prikašljaj v sobo in si natočil kozarec vina.

Marko se je zravnal in sklep je bil gotov:

„Stric, na veselico bi radi šli“, je začel.

Stric ga je začudeno pogledal in začel prav od srca zabavljati na te novodobne prismodarije, kjer se samo skače in meče tisti papir, da še pameten človek ne more v miru božjem piti in se pogovoriti s prijateljem. Pa se je udal kot vsikdar, češ:

„Jaz in stara že ne pojdeva, vi trije pa lahko greste, samo pred nočjo domov, pod oni strmi klanec iz voza in konja mi ne tirate preveč!“

Kdo bi spravil na papir veselje Marice in pa Zinke, ki ste pri vratih poslušali očetove običajne nauke, pa tudi njegov:

„Pojdite!“

Obe ste že sedeli na vozu, hlapec je že tudi bil zapregel, le Marka še ni bilo, stric mu še ni bil dal denarja na pot.

Stric, teta in Marko so pa stali med vežnimi vrati, kjer je še stari ponovil enkrat vse dobre nauke o hribu, počasni vožnji in pameti na veselici. In predno pa je odpustil Marka, mu je še slišal tudi nekaj okroglega za na pot.

Abiturijent je stopal proti vozu; mati pa je še dregnila moža, češ:

„Si li videl, kak jop ima Marica?“

Stric poprej res ni pogledal, ker je postajal na od njega tolikokrat proketo modo pozoren le tedaj, če ga je kdo opozoril.

(Dalje prih.)

dan spravlja na svetlo nov material. Dognano še ni, ali in v kakšni meri so bile izdane vojaške skrivnosti tujim osebam, ampak ugotovljeno je, da so bili prodani akti največje važnosti za prusko vojno upravo. Preiskava je uvedena tudi proti 34 podčastnikom po najrazličnejših pruskih garnizijah. Dokazano je, da so interesirane osebe lansirale v francoskem časopisu hujskajoče članke zoper Nemčijo in za objavo člankov so se plačevale ogromne svote; po zanesljivih informacijah je dobil „Figaro“ 200.000 frankov, „Temps“, „Matin“ in „L'Eclair“ po 60.000 frankov.

Na vrttembergške, saksonske in bavarske vojaške kroge je napravil pruski vojaški škandal najmučnejši vtisk. Tudi pruski prestolonaslednik Fridrik Viljem je z ostrimi besedami karal „sramotne manipulacije.“ Stališče vojnega ministra je baje povsem omajano.

Raznoterosti.

Iz justične službe. Pri okrajnem sodišču v Brežicah je razpisano mesto sodnika.

Vreme se je obrnilo sedaj na boljše. Zadnji dnevi so bili zopet gorki in tudi ne prehudo vetrovni. Zlasti danes je prav toplo. Če bi bilo vreme trajno lepo in ugodno, bi se grozne posledice zadnjega mraza mogoče vendar vsaj nekoliko ublažile. Upajmo!

† **Robert knez Windischgraetz.** Na Dunaju je umrl dne 22. t. m. v starosti 82 let, po kratki bolezni, knez Robert Windischgraetz. Ranjki je bil predsednik društva katoliških učiteljev na Dunaju in se je udeležil dne 13. t. m. še društvenega zborovanja. Bil je velik prijatelj Slovencev in se je udeležil obeh naših katoliških shodov. Kot poroča „Slovenec“, bo najbrže pokopan v družinski cerkvi v Haasbergu pri Rakeku na Notranjskem.

O srbskih škofih in popih — vsi so pravoslavni, nobeden katoliški — je prinesel nemški list „Custos“ (Feldkirch) v decembru 1912 sovražno razpravo, ki jo sedaj z veliko slastjo ponatiskuje „Mariboržanka“, udrihajoč prav nelogično po štajerskih duhovnikih. Iz omenjenih podatkov le sledi, kam zaide, kako globoko pade cerkev, dežela, verstvo, ako zapusti Jezusovo, katoliško Cerkev — to in nič drugega. Dokaz za isto resnico je tudi zaničljiv članek „Custosev“ (ki pa ni homiletičen list ter je vedno Slovanom gorak) marca 1913 o misiji Rusije. Zal mi je, da nisem shranil sličnih podatkov o lutrovskih pastirjih (v verskem, pravem in domoljubnem oziru), ki jih je prinesel pred par leti vrlo nemški list. Tudi pri teh ni vse zlato. „Custosu“, še manj pa „Mariboržanki“, ni nič zv katoliško ali versko stvar, vsem vkup je le, udariti po Slovanih sploh, mariborski tetki pa še posebej po štajerskih Slovencih in njih najzanesljivejših stebrih: katoliških duhovnikih, ki so ji trn v peti, žrebelj v glavi, kamen v želodec. — M. V—č.

Janičarjev hočejo. Ne samo Nemci, ampak tudi Mažari, se poslužujejo najumazanejšega sredstva — janičarstva, — da bi nas zatrli. Prijatelj nam piše: Skoraj bo 30 let, odkar se zanimam za politiko, in v vsem tem času nisem vedel, da izhaja v Medmurju že 30 let mažaronski listič pod imenom „Muraköz“ na prvi strani in pod imenom „Medjimurje“ na četrti strani. Ta listič je pisan v mažarskem čuhu, in ga gotovo mažarska vlada podpira. Jezik mu je mažarski in nekaka slovensko-hrvaška mešanica. In kolikor sem mogel razumeti iz 16. številke, ki sem jo imel v rokah, je to nekaj bratce ljubljanskega „Domačina“, ali ptujskega „Štajerca.“ Kako Mažari pačijo slovensko-hrvaški jezik, naj služi v dokaz sledeči oglas iz „Muraköza“: „Na Felsömhalyfalva pokraj cirkve, pri Videcz Josefu se jeden dobro premeten štacun s opremo, dve sohe, kuhinja i k tomu spadajuci stan radi obiteljske okolnosti odmah vun iznava.“ Le 'sovražnik more podpirati tako spako in gotovo je, da je to past, ki jo Mažari nastavljajo nezavednim in nevednim slovanskim Medjimurcem, da bi jih še bolj poneumnili ter napravili iz njih odpadnike, oziroma janičarje, ki naj bi pomagali Mažarom zatirati brate Slované! Ni lepo, ni pošteno in ni častno to delo, toda Mažari ravno tako kot Nemci po tem ne vprašujejo. Da le namen dosežejo, pa jim je vsako sredstvo dobrodošlo.

Povsod mnogo smradu. Naše avstrijsko časopisje se kaj rado razpisava o raznih korupcijskih in drugih umazanih zadevah, ki se dogode v drugih državah. Zlasti na ruski upravi ne najde nič drugega, ampak samo gnolobo. Če človek sodi po teh glasovih, mora priti do prepričanja, da je pri nas vse čisto, brez najmanjšegv mvdeža. Toda ni vse zlato, kar se sveti in nič bi ne škodilo, če bi včasih pometali pred lastnim pragom. Ravno sedaj smo na vrsti mi in naša nemška zaveznica, da govori svet o nezdravih, koruptnih razmerah, ki vladajo pri nas. Tam gori na Nemškem imajo svojo „Kruppovo afero“, ki zavzemlje vedno širše kroge, pri nas imamo pa Auffenberga in Jandriča. Prvi je kot vojni minister v času, ko je bila vojskova nevarnost pred durmi, prodal 50.000 pušk starejšega sistema neki tuji državi, pri čemur sta zaslužila neki agent in neka Auffenbergova znanka velike svote, radi katerih sta se potem tožila in bo na koncu koncev šel Auffenberg, ki je postal med tem časom armadni nadzornik, skoro gotovo v pokoj. Drugi je pa spravil naš

generalni štab v ne ravno prijeten položaj in luč, ki jo je vrgel nanj, ni ravno ugodna. Zato naj bo naše načelo, da očistimo najprvo domače hleve in potem še le druge.

Hegemonijo hočejo. V „Grazer Tagblattu“ od dne 25. t. m. je priobčen daljši članek poslanca Doberniga, ki se bavi z dualizmom in trializmom. Dobernig priznava med drugim, da so ustvaritelji dualizma imeli namen, utrditi na Mažarskem mažarsko, v Avstriji pa nemško hegemonijo, ki bi naj bila nerazrušljiva. Zalostno pa nato zatrjuje, da se o nemški hegemoniji v Avstriji ne more več govoriti in se tudi ne bo nikoli več vrnila. Prizna pa nadalje, da je zahteva po hegemoniji krivična, kajti vsaka država zahteva samo to, da igra v njej en narod politično vodilno vlogo; v Avstriji igra to ulogo nemški narod in jo bo tudi vedno igral! Mi nismo Nemcem nikdar odrekli važne besede, ki jo imajo v Avstriji. Da pa živimo v stalnih konfliktih z Nemci, je vzrok, ker nočejo opustiti misli na hegemonijo. Kakor hitro bi Nemci opustili misel na vrhovni komando, pa bi se sporazumeli. Dobernig ima prav: pod jarem nemške hegemonije avstrijski Slovani ne bodo šli nikdar več!

230.000.000 mark za ponemčevanje pruskih Poljakov. Nemška poslanska zbornica je sprejela dne 21. t. m., po daljši debati, v drugem čitanju, predlogo, ki zahteva 230.000.000 mark za „krepitev nemštva“ v vzhodnih pruskih in poznanski provinci. Proti predlogi so govorili socijalni demokrati, zastopniki centra, ljudske stranke in Poljaki, ki so konstatirali, da je razlaševanje nekulturno in krivično; zagovarjali pa so jo konservativci, liberalni konservativci in nacionalni liberalci. V debato sta posegla tudi finančni in poljedelski minister. Prvi je povdarjal, da potrebuje vlada za svojo nacionalno politiko krepak in potreben zakon, ki bo pospeševal nemštvo in je naglašal, da vlada ne dopušča nikakega omiljenja zakona. Poljedelski minister je pa očital Poljakom, da so se preveč ločili od nemštva, vsled česar mora vlada skrbeti, da province, ki spadajo pod Prusijo, tudi ostanejo pruske. — Ampak naj bodo izgovori taki ali taki, da je razlaševanje samo milejši izraz za navadno ropanje, tega ne more zanikati nihče.

Družba sv. Mohorja izda letos v proslavo šestnajststletnice zmage krščanstva krasno jubilejno knjigo: „V tem znamenjih boš zmagal.“ Družba obhaja letos tudi stoletnico soustanovitelja in koroškega narodnega buditelja monsignorja Andreja Einspielerja. V svrhu, da bi se letos v tem jubilejnem letu povišalo število udov, je družba podaljšala rok za vpislatev novih še nabranih udov do dne 30. aprila 1913. Ob enem opozarja družba tudi na Mohorjeve knjižnice drugi zvezek „Zorislava“, ki letos izide in stane za ude: mehko vez. 60 vin., trdo vez. 1 K. Slovenci, skajmo se temu eminentno kulturnemu zavodu svojemu, družbi sv. Mohorja, hvaležni s tem, da vsi pristopimo kot člani in sicer vsak inteligenten človek kot dosmrtni član, drugi pa vsaj kot letni člani, če niso že udje naše družbe. Ude sprejemajo vsi župnijski uradi; za Maribor je vrhu tega poverjenik gospod profesor dr. Arneje, Volksgartenstrasse 10, I.

Krematorije (peči za sežiganje mrličev) stavljti, je vlada v posebnem slučaju izjavila, da ne more zabraniti. Seveda je to prva stopnja za vse drugo, česar si želijo po navodilu framasonov svobodomiselnici. Čudno, da ravno liberalci tako zelo hrepenijo po ognju, že kar na tem svetu! — Vzrok je le to, ker sedanje pokopavanje mrličev kaže na vstajenje mesa sodnji dan ter tako podpira vero v razodeto resnico posmrtnega življenja. Naše ljudi kaže pravočasno poučiti o tej stvari, da bodo dvignili svoj milijonski glas zoper to nakano brezvercev. Med polinteligenco (gospoda po mestih in trgih) brezverstvo že pridno pripravlja tla za svoje umazane namene. — Bavarski škofje so že resno povzdignili svoj glas v skupnem pastirskem listu zoper sežiganje mrličev. Seveda liberalni listi pa so soglasno zagrmeli zoper škofo. A ti ne bodo obmolknili.

Štajersko.

Mariborske novice.

70letnica. Včeraj je obhajal 70letnico svojega rojstva tukajšnji zdravnik cesarski svetnik dr. Art. Mally. Prejel je mnogo čestitk. Dr. Mally je ena najbolj poznatih mariborskih osebnosti. Bil je do zadnje dobe prvi podžupan in igra v našem mestu sploh važno vlogo. Če prav nemški nacionalci, je vendar pošten in dostojen, eden izmed najboljših.

Preselitev davčnega oddelka v. kr. okrajnega glavarstva v novo uradno poslopje. C. kr. okrajno glavarstvo kot davčna oblast se preseli v novo uradno poslopje, Parkstrasse, II. nadstropje, v uradne prostore, vrate št. 1 do vsehvi 15, v torek, dne 29. in v sredo, dne 30. aprila t. l. Ob teh dneh se bodo sprejemale stranke le v najnujnejših zadevah. Opo-minja se ob enem, da je vhod v uradne prostore davčnega oblasti v novem uradnem posloppu za stranke le na glavni strani poslopja, Parkstrasse.

Pobalinstvo. Ko se je danes predpoldne vračala Markova procesija iz stolne cerkve v frančiškansko, so si nekateri mestni paglavci dovolili razne nesramnosti. Med drugim so psovali učenke samostanske šole in spremljajoče sestre. Žalostno je, kakšne

sadove rodijo šole, kojih prvi namen je ponemčevanje in ne pametna ter poštena vzgoja. Priporočali bi merodajnim krogom, da bi vendar že enkrat začeli skrbeti za to, da naši mestni paglavci, ki so deloma Nemci, deloma nesrečni ponemčenci, ne bodo element — ki je v nadlego celemu mestu.

Samoumor vojaka. V sredo popoldne ob 1. uri se je vstrelil narednik Peter Lampauer iz Eibiswalda, dodeljen 12. stotniji 47. pešpolka. Brez dovoljenja je izostal celo noč od torek na sredo. Vzrok samoumora je baje neko — dekle.

„Slovenska Straža“ ima svoj običajni družinski večer v sredo, dne 30. t. m. pri gospodu Josipu Kirbišu.

Studenci pri Mariboru. Prireditve našega Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva, zadnjo nedeljo je izpadla prav dobro. Središče cele prireditve so bili vrli društveni tamburaši, ki so neumorno igrali.

St. Iljske novice.

St. Ilj v Slov. goricah. V nedeljo, dne 4. maja, ob 3. uri popoldne, priredi naše kmečko bralno društvo veselico. Vabimo že sedaj vse narodne St.-Iljčane in sosede. Igrat pridejo „Zarjani“ iz Gradca. Na vsporedu so jako smešne in vesele točke. Smeha bo obilo. Nikomur ne bo žal, kdor se bo veselice udeležil. Mariborčani, dne 4. maja napravite izlet v sosedni St. Ilj, ki je zdaj v najlepšem cvetju!

Zrtev sušice. Jetika letos silno žanje med mladino. Od vseh strani se sliši o smrti mladenk in pa fantov, ki so postali žrtve jetike. V četrtek, dne 24. aprila, smo pokopali vrlo mladenko Anico Lorber, hčerko pridne slovenske hiše v Selnici ob Muri. Rajna je bila vneta članica naše Marijine družbe in bralnega društva. Tovaršice so jo v velikem številu spremljale k zadnjemu počitku. Svetila vrli slovenski mladenki večna luč!

Ljutomerske novice.

„Graničarji.“ Klub slovenskih ljutomerskih obrtnikov priredi dne 1. maja prvo gledališko predstavo „Graničarji“ v prostorih gospe Kukovec v Ljutomeru. Začetek ob 6. uri zvečer. Ker je čisti dobiček namenjen slovenski šolski mladini v Ljutomeru, se pričakuje mnogobrojnega obiska. — Obrtniki.

Elektrarna. Po dolgem času sem šel zopet enkrat mimo naše elektrarne. Kako se začudim, ko zagledam na zidu poslopja dvojezično prepoved: „Verbotener Eingang.“ „Prepovedan vhod.“ Mislim sem si, kako pa to, ko pa venkar nemška večina ni hotela ustreči na interpelacijo slovenske manjšine glede dvojezičnega napisa na posloppu. Znana kulantnost (!) našega gospoda župana tega ni mogla dovoliti, češ, da bi se s tem lahko porušilo ljutomersko nemštvo. Naši posilinemci nas poznajo le, če jim prinesemo denar. Takrat znajo vsi dobro slovenski.

Kje je slovenski zdravnik? V Ljutomeru še vedno nimamo slovenskega zdravnika. Vse je nevoljno, ker se ta zadeva tako dolgo ne reši. Ganite se, ter odpravite malomarnost! Čas je denar. Glejte, kako so si znali naši Nemci hitro pomagati, kajti postavili so si takoj po smrti gospoda dr. Chloupeka svojega zdravnika. Mi pa le čakajmo!

Kmetijska podružnica v Ljutomeru zboruje v nedeljo, dne 27. t. m., ob 8. uri zjutraj, pri gospodu Severju v Ljutomeru. Na dnevnem redu je predavanje potovalnega učitelja in razgovor o nezgodi po snegu in mrazu ter kaj imamo sedaj storiti.

Celjske novice.

Celjsko okrožje Orla priredi izlet, združen z javno telovadbo v nedeljo, dne 12. maja t. l. v Smartno v Rožni dolini. Zanimanje za izlet v Rožno dolino je veliko.

Drugi kraji.

Pekre. Včeraj, dne 24. t. m., zjutraj, je umrla gospa Neža Rath po dolgi in mučni bolezni, v 65. letu starosti.

Slivnica pri Mariboru. Na gostiji brata Orla Franca Kolmana se je nabralo za Orle K 8.10. Srčna hvala! Posnemajte!

Radislavci. Namestnija nam je potrdila pravila požarne brambe za našo občino. Vsi posestniki se vabijo na občni zbor dne 1. maja, to je na križovo, v šoli, po rani sveti maši. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Zapisovanje udov. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Ker je požarna bramba res velikega pomena za našo občino in župnijo, se prosi mnogobrojne udeležbe. — Pripravljalni odbor.

Ormož. Redni mesečni shod Mladeniške in Dekliške zveze se vrši v nedeljo, dne 27. t. m., ob 3. uri popoldne povečernicah, v prostorih ormoške posojilnice.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Vabimo na veselico, ki jo priredi Katoliško in gospodarsko bralno društvo na križovo, popoldne po večernicah v Arnuševi gostilni. Predstavlja se „Naša kri.“

Iz Dravskega polja. Na Dravskem polju je pretečeni mraz povzročil nešteto škodo. Uničen je prvi sad ter sploh zgodnji pridelki. Mraza je bilo ponekod do 5 do 8 stop. R. Razumljivo torej, da imajo tudi vinogradniki pomrznjene vinograde. Ob Dravi na poskusnih so brajde za letos pozebljene. In če bo kaj vina, ga bo malo, a ob toplem poletju gotovo dobro. Pride pa vlažno poletje in sledijo mrzle noči, bodo preše malo ali nič pokale za letos. Od zime vi-

si dobra ali slaba letina. Leta 1708 je bila taka zima, da je vino zmrzevalo v sodih in sodi so razpokali in se z vinskim ledom vred razdrobili. V letu 1709 je zima tako pritislila, da smo imeli na Štajerskem o binkošti sneg do kolen in so trte do tal pomrzevale. Tudi leta 1740 je sneg zapadel v maju in segel nad kolena in zima je bila neznosna, da je kar drevje pokalo. Istotaka je bila zima leta 1799, ko je po nekih krajih zmrznila Drava. Hudo je bilo leto 1744, ko je toča po leti razdrobila v prah malo ne vso Dravsko polje. Padala je kakor debela jabolka in uničila vse pridelke. Mrzla so bila leta 1811, 1812 in 1813, ravno sto let je letos, ko je morilka zima vzela ogromna premoženja kmetom in vinogradnikom. Tri leta nato je nastala neumljiva draginja in je stal polovnjak vina 2000 do 2500 K, a bila je res redka kapljica. Dobre vinske letine so bile 1802, 1807, 1816, 1819, 1822, 1829, 1834, 1839, 1841 in 1848. Toliko je bilo vina, da so ga ljudje vliвали proč in je liter izvrstnega vina, torej stare trte, veljal 12—16 vin. Neznosni časi! Lahko rečemo, da živimo v lakotnih letih. Ne za denar ni dobiti grizljeja kruha. Tako je v resnici na več krajih v gorovju in pa zlasti na planem. Opravljeni smo pa kakor baroni in pariške kneginje!

Konjice. Bralno društvo v Konjicah obhaja 1. maja, to je na praznik vnebohoda, popoldne po večernicah, desetletnico svojega obstanka. Vspored bo prav zanimiv. Združili bomo veselo petje in prijetno godbo s koristnim govorom ter resno igro. Govoril bo državni in deželni poslanec gospod dr. K. Verstovšek. Zatem bo lepa in poučna, petdejanska zgodovinska žaloigra „Garcia Moreno“, katero bodo vprizorili fantje. Slednjič še bo kratek samogovor: „Planšarica“ s petjem. Med odmori bo svirala priznana dobra rogaško-slatinska godba. Vabimo vse prijatelje, domače in sosedne, posebno pa še može in fante. Pridite! Slišali bodete marsikaj lepega in videli bodete v igri označenega vzor-moža, vnetega za vero in domovino.

Loče pri Konjicah. Občinske volitve tukaj v Ločah so slednjič dokončane. To seveda ni nič kaj posebnega in svetovno važnega. Ker se pa naši naprednjaki v svojem umazanem listu „Štajercu“ že toliko hvalisajo in bahajo in zraven pa našega čast. gospoda, od vseh visoko spoštovanega župnika na grde, izmišljene nacine psujejo in napadajo, ne moremo in tudi ne smemo molčati. Giftna krota se je že vdrugič s svojim kvakanjem oglasila in se vrgla na nam preljubljenega gospoda župnika. Oglejmo si sedaj bolj natanko te ločke liberalce, ali kakor se najraje sami imenujejo, naprednjake. Triletna doba njihovega vladanja pri občini je bila že lanskega leta meseca avgusta potekla, ali bilo je zmiraj vse tiho in mirno, kakor v grobu. Kaj so tuhtali, to se je pokazalo letos dne 3. t. m., pri občinski volitvi. Nabirali so si glasove za svojo stranko in to z zvijačo in obljubami, kakor tudi z gorostasnimi lažmi čez našega gospoda župnika. Lagali so med drugim, da hočejo naš gospod župnik za novo kaplanijo imeti velikansko stavbo, ne vemo, koliko metrov da bode dolga samo ena soba in koliko denarja bo to poslopje stalo, in Bog ve kaj še vse so ti lažnjivi kljukci ljudem trobili na ušesa. To je vse velika laž in nesramno obrekovanje. Gospod župnik je nam radi te stavbe svoj čas že večkrat vse natanko razložil. In res je, da bi radi imeli eno ali dve sobi več, ker se močno potrebujejo tudi za shrambo cerkvenih dragocenosti, osobito pa tudi za gospoda kaplana za slučaj njegovega pokoja. Saj je gospod kaplan pa tudi zaslužil tekom tolških let, kar je tukaj, da se mu ta mala zasluga privošči, da dobi na svoja stara leta vsaj stanovanje. Pa ravno temu načrtu gospoda župnika se naši očetje z vsemi štirimi upirajo, rekoč: kaj potrebujemo mi tukaj dva penzionirana duhovnika. Pa smo rekli, kakor nam je gospod župnik že razložil, da pride na farane kaj malo stroškov, ker nekaj denarja za novo kaplanijo že ima sam v rokah. Pa vse to je našim očetom bob v steno, ker hočejo le sami vsem zapovedovati. Duhovnik ni pri njih nič, on naj le molči in naj se samo cerkve drži, kakor so tudi v ptujskem smrdljivcu pisali. Letos so se silno bali za svoj županski stolec. Zmislili so si tudi na sosedne farane. Prisilili so tudi vse svoje naprednjake in podrepnike od Sv. Jerneja, iz Žiž in iz Dražjevasi, da so prišli voliti. Obljubili so jim, da bodo fejest pili in povrh še kaj jedli, da pa morejo z njimi voliti. In res jih je prišla cela truma v njihov tabor in zvečer so nekateri cesto merili domov. Po vseh kotih in krajih so tudi imeli nastavljene svoje agente in zapisnikarje, da so vsakega nevedneža še lahko okanili in mu z njihovimi kandidati polnili glasovnice. Opravičeno si zato želimo za župana pravičnega in vestnega moža, ki ne bo poznal strankarstva v uradu in ne bo delal razlike pri svojem poslovanju. Kako se je v tem oziru delalo dosedaj, pa molčimo rajši, ker je prežalostno.

Sv. Trojica v Halozah. Bralno društvo vabi na VI. redni občni zbor, ki se vrši dne 1. maja t. l., na križevu, po rani službi božji v društveni čitalnici. Govoril bo ud Mladenške zveze. Potem so poročila tajnika, blagajnika in knjižničarja, pobiranje udnine za leto 1913 in volitev odbora. Želimo, da se udeležite v častnem številu vsi dosedanji udje društva, Mladenške zveze in Marijine družbe in dovodete mnogo novih udov. Istega dne po večernicah je tudi poučen shod Mladenške zveze z obširnimi vsporedom.

Sv. Trojica v Halozah. Redni, mesečni, poučni shod Mladenške zveze še vrši na križevu, to je dne 1. maja, popoldne takoj po večernicah, v društveni čitalnici. Člani, somišljeniki, prijatelji in prijateljice našega mladeniškega gibanja, pridite ter še pripeljite seboj svoje sobrate in sosesre. Na dnevnem redu so lepe deklamacije in poučna predavanja. Na svidenje!

Sv. Jurij ob južni železnici. V imenu katoliškega bralnega društva se odbor iskreno zahvaljuje častnemu članu prečastitemu gospodu Gregorju Potokarju, župniku v Bočni, za velikodušni dar 21 K. Bog povrni!

Smartno ob Paki. Preteklo nedeljo razveselilo nas je zopet pevsko društvo s svojo prireditvijo. Vprizorilo nam je burko „Mutast muzikant.“ Nabito polni prostori gostilne Steblovnik so pričali, da je naše ljudstvo željno, da se po trudapolnem delu med tednom ob nedeljah pošteno razvedri in zabavi. In pošteno zabavo nudijo vsikdar prireditve pevskega društva. Vsakokratni mnogobrojni obiski prireditvev od te strani pa tudi pričajo, da sme društvo s ponosom se zavedati, da je med ljudstvom obče priljubljeno, vkljub raznim intrigam od nekaterih strani. Igra je uspela v vsakem oziru prav dobro. Igralci so se resno potrudili in izvzemi nekatera mesta, izvrstno pogodili svoje vloge. „Mutast muzikant“ je izzval obilo smeha ter občinstvo popolnoma zadovoljil. Igrji je sledilo petje mešanega zbora, ki nam je zapel pesmi „Slovan na dan“, „Mladosti ni“ in „Kadar mlado leto.“ Pri petju smo občudovali prijetni sopran in močni bas, bolj srednje sta bila zastopana alt in tenor. Če še pripomnimo, da bi v bodoče želeli nekoliko več ozira na krasni „pp“, zamoremo društvu na takem zboru le čestitati in mu zaklicati: „Le nevzdržno naprej!“ — Kritikus.

Postajališče Pačka vas. Nečuvvena odredba vodstva državnih železnic v Beljaku. Na progi Celje—Velenje se je postajališče Pačka vas vrlo obneslo, ker služi ne le prebivalstvu okraja Gornji Grad, temveč tudi obširnemu tuislemu prometu. Z ozirom na to je dala napraviti podružnica Slov. planinskega društva lepo posušo pešpot od postajališča čez travnike do želne ceste vrh gornjegrajskega klanca. Kjer se pride na ta način peš v pol uri do Mozirja. Ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku pa je zašlo tako daleč, da je z dopisom od 28. marca t. l. nadaljni obstoj tega postajališča kratkim potom preklicala od dne 1. maja 1913 naprej, in to brez vsakega tehtnega vzroka. Za povod ji je služilo sledeče: Pročaja vozni kart se je poverila z dnem otvoritve 1. aprila 1905 obče zanesljivemu posestniku in gostilničarju g. Jože Mihelec-u, kateri se je takrat zavezal, kakor tudi občina Smartno na Paki, da se bo to brezplačno oskrbovalo. Ker se je pa promet znatno povečal in sta se l. 1908 vpeljala še 2 nova osebna vialka izven gornje brezplačne obveze, je prosil zdaj g. Mihelec za malenkostno mesečno ali letno nagrado, česar pa ravnateljstvo ni moglo prebaviti, temveč je izdalo gori že omenjeno trdo odredbo s preklicem tega postajališča. Vsako leto pročaja g. Mihelec na tisoče vozni listkov na vse zaporedne postaje od Celja do Velenja. Samo v zadnjih treh letih je bilo zgolj od prve postaje Šostanj razprodanih 4.900 kart, povratnih po 50 vin. = 2450 K. Ti in še vsi drugi veliki dohodki bi železnici odpadli pri opustitvi postajališča. V enem samem meseču se pročaja vozni kart povprečno za 1200 K do 1300 K, katere pa ima oskrbovatelj pri naročilih na postaji Rečica na Paki plačevati, tako, da mora še svoj lastni denar zalagati v podjetje državne železnice. Za vso skrb in odgovornost pa nima g. Mihelec nobene plače, niti beliča mu ravnateljstvo še ni dovolilo, ker gospoda v Beljaku nima nobenega smisla za potrebe slovenskega ljudstva. Pa tudi za to se ne briga, da bi država pri dohodkih ne bila prikrajšana. Da se to ne zgodi, so že vložile ugovor občine trg Rečica, Kokarje, trg Mozirje, okolica Mozirje, okrajni zastop Gornji Grad, podružnica Slov. planinskega društva, druga zastopstva slede. Obrnili smo se tudi na našega državnega poslanca g. dr. K. Verstovška, da nas kakor v drugih stvareh, tako tudi v tej zadevi podpira.

Gornja Savinjska dolina. Tukaj po Gornji Savinjski dolini hodita sedaj po hišah dva tuja, nam neznana agenta, ki ponujata blago in tuki umerita obleko, češ, da se vsakemu čez 14 dni potem dopošlje. Zahtevata tudi nekaj denarja v naprej, češ, da je potem bolj gotovo. Ker je nevarnost, da bo pri tem vsak več ali manj oškodovan, se opozarja ljudstvo, da naj ne gre tem tujim agentom na roko, kajti po toči je prepozno zvoniti. Bodimo vendar enkrat pametni in podpirajmo domače trgovce in obrtnike! — Torej pozor, Gornjesavinjčani!

Sv. Ema. Vabimo na drugi občni zbor kmetijskega društva pri Sv. Emi. Ker prvi občni zbor, ki bi se moral vršiti dne 6. aprila t. l., a ni bil sklepčen, se vrši v nedeljo, dne 12. majnika t. l., ob 3. uri popoldne, drugi občni zbor z istim dnevnim redom, kakor je bil razglašen. Ta občni zbor bo pa sklepal pri vsakem številu navzočih udov. — Društveni odbor.

Grize. Dne 11. t. m. je zgorela tukajšnjemu posestniku Alojziju Žuža hiša in shramba. Posestniku je uničil ogenj vso perilo, mnogo pohištva, raznega orodja, mnogo obleke, žito, suho svinjsko meso ter poleg tega več sodov s pijačo. Rodbina je vredna vsega usmiljenja. Ogenj se je naglo razširil. A sreča je le bila, da je bilo popolnoma mirno ter da

ni veter zanesel ognja na gospodarska poslopja. Tudi gre čast v prvi vrsti nekaterim mladenkam, ki so pridno nosile vodo, da so požrtvovalni mladeniči mogli streho gospodarskega poslopja. Okrog 10. ure po noči je prihitela požrtvovalna požarna bramba iz Arjevasi na kraj nesreče, ki je bila tudi edina. Zahvaliti se je požarni brambi, ki je marljivo brizgala in se trudila, da je ogenj pogasila. Na pogorišču je vstrajala pozno do 12. ure. Čudno se nam zdi, da najbližnje požarne brambe, iz Zalca, ni bilo. Sliši se celo o neopustljivem dejanju, da so se znašle v Zalcu osebe, ki so celo branile požarni brambi iz Arjevasi, da naj ne gre na kraj nesreče. Za danes si prihranimo marsikatero ostro besedo, katero bomo o priliki porabili. Požarni brambi iz Arjevasi pa javna zahvala v imenu ponesrečenca, kakor tudi od drugih Grižanov za požrtvovalnost.

Dornova. V nedeljo, dne 4. maja, ima čebelar-ska podružnica v Dornovi pri gospodu Jožefu Soku, posestniku in čebelarju, svoj čebelarski shod in predavanje, na katerem bo govoril gospod Ivan Jurančič. Vabljeni vsi čebelarji in tudi nečebelarji. Vrši se to zborovanje ob vsakem vremenu in sicer popoldne ob 3. uri.

Grize. Kakor zgoraj omenjeno, je nastal požar pri posestniku Žuža. To poročilo je poslal neki umazani dopisun tudi v ničvreden „Narobe List“. V njem napada našega za vse dobro vnetega župana, češ, da je prišel na lice mesta v elegantni obleki in nesramno laže, da ga je požarni brambovec spravil v zadrego glede grizke požarne brambe. Ni se vredno baviti s pobalinskim zabavljanjem, a da svet izve resnico, bodi dovoljeno naslednje: Dopisnika boli, da naši zavodi prospevajo, kakor tudi, da se mladeniči in dekleta zbirajo v družbah in društvih, zato kakor sploh znajo liberalci ob vsaki priliki, napada naše vrste. Toda pri nas gre naprej, čim oni nazadujejo. Kar se pa tiče ustanovitve požarne brambe, je bil ravno gospod župan prvi, ki je obljubil lepo svoto za ustanovitev požarne brambe. Ko se je zbiralo po občini in nabiralo darov, se je odzvalo samo nekaj naših somišljenikov, liberalci pa so molčali in ni hotel nihče kaj prispevati. Jezik znajo obračati in zabavljati, a za vse drugo jim je škoda. Z obrekovanjem ne bomo ustanovili požarne brambe in ne naročili brizgalnega brodia itd., ampak je treba zato doprinesiti gmotnih žrtev in sicer najprvo sami, potem še le bomo dobili od drugih podporo. Ako pa le mislite, da bi moral župan sam oskrbeti vse, da bi pri tem hodil bos in raztrgan, ste se globoko urezali. Saj ste imeli že dovolj županov svoje vrste, a na tem polju niste nič storili. Nasprotno, vaši ljudje celo razdirajo, kar naši s trudom zidajo. Dalje prihodnjič, ako potrebno.

„Slov. kršč. socialna zveza“

ima
OBČNI ZBOR

dne 27. aprila 1913 po večernicah
pri Sv. Križu na Murskem polju

♦♦♦♦ v „Slomšekovi dvorani“. ♦♦♦♦

1. Otvoritev, pozdrav.
2. Naše izobraževalno delo. Poroča dr. Anton Korošec.
3. „Orli“, na plan! Govori dr. Karol Verstovšek.
4. Kaj hočemo v bodoče? Govori dr. J. Hohnjec.
5. Volitve.
6. Slučajnosti.

Prijatelji prave krščanske ljudske izobrazbe

Narodno gospodarstvo.

Največji parnik na svetu. Novi parnik Hamburg-Amerika parobrodne družbe, ki bi imeli biti izročen prometu, je običal v reki Labi, kjer je priplul na plitva tla. Ta parnik „Imperator“ je sedaj največja ladja na celem svetu. Vsebuje 50.000 ton in 5000 oseb ima v njem dovolj prostora.

Delavstvo in kmetijske zadruge. Pred kratkim je na neki konferenci izvajal ravnatelj zveze plem. Brockhausen-Stettin o udeležbi kmečkega delavstva pri kmetijskih zadrukah sledeče: „V tem oziru pridejo v poštev v prvi vrsti hranilnice in posojilnice, živinorejske zadruge, zadruge za prodajo jaje, perutninarske in podobne zadruge. Kar se tiče hranilnic in posojilnic, je sodelovanje kmečkega delavstva, ki mu prištevam tudi one posestnike, ki hodijo tudi na dnino, torej samostojne male posestnike, že v precejšnji meri izvedeno. Ljudje nalagajo radi odvišne novce pri hranilnicah in posojilnicah, ker jim je to najpriročnejšo: v posojilnico imajo blizu, vsak čas lahko nalože in zopet dvignejo, kolikor potrebujejo.

Svote, ki jih dobe posojilnice od njih, so razmeroma velike, vendar še daleč ne tolike, kot jih dobe javne hranilnice. Poleg tega so se trudile posamezne posojilnice, omogočiti otrokom zbiranje denarja in sicer s takozvanimi birmanskimi in domačimi hranilnicami. Tudi to je važna naprava, ki vzbuja pri delavcih od mladih nog spoznanje, kako velike važnosti je varčevanje, da ne mečejo krajcarjev za igrače in za sladkarije, ampak jih plodnosno nalagajo v hranilnici. Kmečki delavci se pri hranilnicah in posojilnicah večji del ne udeležujejo kot člani s tekočim računom; kot pravi člani so vpisani še vedno le maloštevilni delavci. Števila za Prusijo žal nisem mogel dobiti, pač pa za Pomorjansko zvezo; pri tej je včlanjenih danes nad 2000 delavcev. Ti so pravi člani z vsemi pravicami in se udeležujejo občnih zborov. Po mojem mnenju je važna naloga, da se pritegne delavce še v veliko večji meri kot člane k hranilnicam in posojilnicam, naloga, ki se že dolgo skuša izvršiti. Pri različnih posojilnicah imamo že delavce z malimi posestvi, ki so člani načelstva ali nadzorstva. Seveda so to ljudje, ki so s svojo pridnostjo prišli do nekoliko premoženja; zaupanje, ki se jim je skazalo svoječasno z izvolitvijo, so, kolikor mi je znano, izpolnili. Koliko je mogoče pritegniti delavce, ki so samo delavci, ne posestniki, k zadrugam kot člane, je odvisno od krajevnih razmer. Sprejeti se morejo samo člani, o katerih je gotovo, da se dolgo ne bodo preselili kam drugam. Pri delavcih, ki so letos tu, drugo leto drugod, se vsprejem ne da zagovarjati, ker bi jih morala potem zadruga izključiti. V splošnem so delavci primerne kredite, ki so jim jih zadruga dovoljevale, dobro in pametno porabili. Kredit se je dovolil delavcu, ki mu je poginila krava, da je mogel kupiti drugo; posojilo se je dalo delavcem-očetom za nakup zemljišča za sinove, in zaupanje se ni varalo v nobeni smeri. Ravno to, da so zadruga posojale delavcem, če so bili znani kot pridni in zanesljivi, zaupanja vredni ljudje, je bilo za te jako velika korist, ker bi bili drugod zelo težko dobili posojilo. Pogosto iščejo delavci posojilo, da bi gospodarsko napredovali in postali samostojni. Ene najvažnejših združenih ustanov so po mojem mnenju zadruga za vnovčevanje živine, ki bodo važne še zlasti za delavstvo na vshodu. V tem oziru smo pa že imeli skušnje na Pomorjanskem; tam imamo dokaze, da se na Pomorjanskem ogrevajo za take zadruga zlasti delavci in mali posestniki. Kar se tiče prodaje drugih izdelkov, bi prišla v poštev še jajca in perutnina; to pa so majhne ustanove, ki bi bile primerne le za posebne krajevne razmere in ki jih tu ne bom obširneje obravnaval.

Lilijsko mlečno milo s konjičkom

iz tovarne Bergmanna & Co., v Dečinu ob Labi

je in ostane neprekosljivo v učinku zoper poletne pege in se pri racionalnem negovanju kože ne more pogrešati. To nepobitno dokazujejo vsak dan došla priznana pisma. Komad 80 vin. in se dobi v lekarnah, drožerijah in parfumerijah itd. Da si ohranijo dame nežne roke, se je izborna izkazala Bergmannova lilijska krema „Manera“. Dobi se povsod v tubah po 70 vinarjev. 43

Razgled po svetu.

Potopljeno mesto. Grško mornariško ministrstvo naznanja, da je izsledil poročnik Bakopulos vzhodno od otoka Lemnos v morski globini razvaline, ki so najbrž preostanek antičnega mesta, ki se je potopilo v morje. Razvaline se razširjajo v okrožju približno treh milj. Ministrstvo je odredilo znanstveno preiskavo.

Velik požar. Prejšnji teden je pogorela cela vas Fiave na južnem Tirolskem. Sto oseb je brez pristrešja. Škodo cenijo na 80.000 K, ki je pa čez polovico pokrita z zavarovalnino. Kako da je ogenj nastal, še ni znano.

Tri žene je zastupil. Iz Frankobroda poročajo: Prejšnji teden so aretirali tukaj 50letnega arista Hopfa, ker sumijo, da je zastupil svoji prvi dve soprogi in da je tretjo tudi hotel zastupati. Prva Hopfova soproga, ki je bila zavarovana za 60 tisoč kron, je umrla na znakih zastrupljenja. Drugo soprogo, zavarovano tudi za visoko svoto, je dohitela enaka usoda. Lansko leto je obolela tretja Hopfova soproga na znakih zastrupljenja in so jo morali oddati v bolnišnico. Hopfovi sosedi so izrekli sumnjo, da je zastupil sam svojo soprogo. Pri hišni preiskavi v Hopfovem stanovanju so našli velike množine ciankalijske in mišnice. Hopf je živel zelo razkošno in domnevajo, da si je znal pribaviti denar tudi z izsiljevanjem.

Največje štetje denarja. „Amerikanski Slove-neo“ poroča: Največje štetje denarja in vrednostnih papirjev v zgodovini pelega sveta se prične v zakladniškem departementu v Washingtonu, ko bo John Burke, bivši guverner North Dakote, zaprisežen kot zakladnik Združenih držav severoameriških in naslednik C. A. Thompsona. Štetje bo trajalo nekaj mesecev. Neki vladni matematik je izračunal, da bi en človek potreboval 300 let za štetje. Prešteti bodo

vsi bankovci, bodi in drugi vrednostni papirji. Štetje bo seveda zastraženo. Zakladnik C. A. Thompson je bil prevzel nad 1.400.000.000 dolarjev. Račun mora dati od vsakega centa te svote in od milijonov, prejetih odtlej.

Strahotno maščevanje. V švedskem mestecu Falun je zastupila služkinja osem oseb. Dekle je služilo pri veleposestniku in primešalo obedu za vso veleposestnikovo družino, obstoječo iz osem oseb, — strupa. Vseh osem oseb je umrlo, čeprav so takoj poklicali zdravnika. Služkinjo so aretirali, dejala je, da se je maščevala, ker so domači grdo ž njo ravnali.

Zanimive številke o nazadovanju naše zunanje trgovine. Po statističnem izkazu trgovinskega ministrstva ozunanji trgovini avstrijskega carinjskega ozemlja, je znašal meseca februarja uvoz 266,3, izvoz pa 207,7 milijonov kron, torej minus 26,7 mil. K. Meseca januarja je znašal uvoz 516,2, izvoz 410,4 milijonov kron, torej minus 43,6 milijonov kron. V primeri z lanskim letom pa so se pasiva trgovinske bilance za meseca januar in februar zmanjšala od 182 mil. na 105,8 mil. K.

Italijanska mornarica. Navdušenje za vojno brodogradnjo je obhajalo svoje velike praznike. Ampak vse to navdušenje ne more prikriti rastoče nezadovoljnosti med mornariškim moštvom. V poslednjih tednih se je puntalo na 3 italijanskih bojnih ladijah. Pomorščaki na bojni ladiji „Amalfi“ so v tarenški luki pometali orožje v morje, da protestirajo proti krivičnosti častnikov. Njim je sledilo v Benetkah še moštvo križarke „Quarto“, ki je dalo prav tako svoji nevolji duška s tem, da je pometalo vse vojno orožje čez krov. Moštvo je protestiralo proti preklicu velikonočnega dopusta, ki jim ga je vzelo mornariško ministrstvo „z ozirom na mednarodni položaj.“ A najresnejši pa je bil punt na krovu drenota „Dante“ v marzelskem pristanu. Nasproti uradnemu tajniku vzdržuje „Avanti“ trditve, da je trajal punt polnih 24 ur in da je 200 mornarjev zapustilo ladjo, da s tem protestirajo proti krivični strogosti nekega višjega častnika. Dezerterje so pregovorili le s svečano obljubo, da se skliče enketa o obnašanju nepriljubljenega častnika.

„Titanic.“ Dne 15. t. m. je bil v New-Yorku odkrit in izročen prometu velikan-svetilnik v spomin žrtvam „Titanica.“ Radij svetilnika obsega 12 angleških milj. Dne 15. t. m. je potekel tudi rok za pri-glasitev odškodninskih zahtevkov po ponesrečencih. Priglašenih je do sedaj zahtevkov za približno 52 milijonov kron.

Vaška lipa. Kras mnogih naših vasi je vaška lipa. O vaški lipi v Podklostru prinaša „Mir“ naslednji zanimiv dopis: Vaška lipa, ki je blizu 200 let gledala veselje in žalost podklosterskega sveta, je padla kot žrtev novega tržkega vodovoda. Tam na trgu pred cerkvijo, kjer je tako dolgo raztezavala svoje veje visoko proti nebu, bo žuborel od sedaj naprej tržki studenec ter delal konkurenco podklosterskim gostilničarjem. Kronika boče pa pisala, kako je padla stara znanka, lipa podklosterska. Bilo je tako-le: Težko je bilo dobiti orjaško drevo k tlom. Ta prostor je ozek in okoli in okoli obdan od hiš, zato se je sklenilo, drevo poševno vreči na tla. Dva dni so se trudili delavci in odgrinjali ter sekali korenine in slednjič je bilo vse pripravljeno za glavni naskok. Pritrdila se je vrv visoko na deblu, kakih 10 možakarjev prime za vrv, potegnejo in vlečejo in pa vlečejo. Vse občinstvo, katerega se je nabralo poln trg, je od razburjenja zadržavalo sapo, misleč, zdaj in zdaj bo ležalo drevo na tleh. Res, je zašumelo, vrv se pretrga in vseh deset možakarjev, ki so vlekli za vrv, se valja — ne v lastni krvi, pač pa v cestnem prahu. Smeh in krohot vsepovsod. Toda vrv se hitro zopet zveže in v drugič se komandira glavnih naskok. Zopet isti vspeh, na tleh leže podklosterski občani, lipa pa stoji ponosno sredi trga. Se le ob tretjem naskoku so zavzeli Lipino trdnjavo, padla je brez kake nesreče. To pa smo zapisali, da bodo še pozni rodovi vedeli in pravili: Tam, kjer sedaj stoji tržki studenec, je stala nekdanja vaška lipa.

Cezarja Roux, slavnega švicarskega kirurga, iz Lausanne, so poklicali na težko operacijo v Pariz. Ko stopi v predsobo bolnikovo, ga potrkla domači zdravnik na ramo in mu zaupno reče: „Vsakemu pol!“ — češ, veliko računaj in daj meni polovico! — Domači zdravniki v bogatih obiteljih imajo letno plačo in zahteva po polovici honorarja je seveda nesramnost. — Nemalo se začudijo bolnikovi sorodniki, ko jim po srečno dovršeni operaciji poda Roux račun: Potni stroški in za delo 10 frankov. Vsi veseli mu plačajo brezprimerno nizko svoto; v predsobi kda Roux svojemu tovarišu pet frankov in reče: „Vsakemu pol . . .!“

Nova italijansko-liberalna defraudacija. Italijanska liberalna stranka v Istri zaznamuje v svojih registrih novo nesrečo. Podrl se je zopet stebel v osebi delavnega pristaša, notarja dr. Giorgia Lorenzinija v Peranu. Mož si je namreč protizakonito prilasčeval od strank mu poverjeni denar in je oškodoval tudi svoje sorodnike, ker je samovoljno razpolagal s tujim denarjem. Poneverjena svota sega visoko nad 100.000 K, natanko jo bo pa moči dognati še le takrat, ko bo odkril slučaj vsak poneverjeni znesek. Lorenzini je že pred par dnevi izginil in sedaj ga išče peransko sodišče. Liberalni Italijani pa — molče.

Avstro-ogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb, v industriji pa samo 8.410.000 oseb; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742 tisoč oseb, v stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljencev je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

Kako nastane iz drevesa časopis. Neki ravnatelj papirnice je napravil zanimiv poskus, v katerem času bi bilo mogoče, napraviti iz debla časopis. — Zjutraj ob 7. uri 35 minut je dal posekati tri drevesa. Lubje so debelom vzeli in les pripeljali v tovarno. Les so izpremenili v papirno maso do 9. ure 24 minut. Takrat je bila papirna polna glava. V avtomobilom so pripeljali papir v tiskarno. In ob 11. uri zjutraj so ljudje že na tistem papirju brali najnovejše novice. Torej je bilo treba le tri ure in pet min., da se je časopis napravil iz materije dreves, na katerih vejah so zjutraj še ptički prepevali. Svet res hitro napreduje!

Slovenske šivilje in krojači so navadno naročevali blago za obleke in druge potrebščine od tujih, židovskih razpošiljalnic. Dobili so slabo blago za drag denar, največkrat pa so dobili čisto drugo blago, kakor je bilo naročeno, ker v onih razpošiljalnicah niso znali ali pa niso hoteli znati slovenski in so poslali, kar so hoteli. Sedaj je temu odpomagano. Naš domači trgovec J. N. Šostar ič v Mariboru, Gosposka ulica št. 5, si je uredil novo prvo spodnještajersko razpošiljalnico vseh vrst modnega in manufakturnega blaga. Če hočete dobiti sveže, modno in po ceni blago, pišite takoj po vzorce; dobite jih zastoj in pošt-nine prosto. Če pridete v Maribor, oglejte si trgovino in pazite na slovenski napis, da ne zamenjate te trgovine s kako drugo.

Vsaka ura 14 dni na poskušnjo.

Se pošilja samo proti povzetju, po 14 dneh se na želje denar vrne.

Velik cenik brezplačno.

(Jamstvo 3 leta.)

Srebrne ure K 6'50
Srebrne ure s 3 srebrnimi pokrovi „ 9'50
Pristne tula ure dvojno pokrovo „ 13'—
Ploščate ure iz kovine „ 6'—
Amerikanske zlate double-ure „ 10'—
Goldin Roskopf ure „ 4'—

Prave železničarske Roskopf-patent.

Prava nikeln. točno na min. idoč „ K 5'—
14 karatne zlate ženske ure „ 19'—
14 karatne zlate ure za gospode „ 40'—
Srebrni pancerni verižice „ 2'—
14 karatne zlate verižice „ 20'—
14 karatni zlati prstani „ 4'—
Viseče stenske ure na nihala „ 10'80
Kuhinjske ure „ 2'40
Budilke „ 3'—
Budilke z dvojnimi zvoncem „ 3'50

A. Kiffman, Maribor M. 49

Velika tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Za smeh.

Praktični zdravnik.

— Ali je res, da se je zdravnik dr. Grobokop zaročil s to grdo staro polmilijonarko?

— Zakaj pa naj bi se ne, saj je vendar praktični zdravnik!

Od sodnije.

Sodnik: „Torej šest mesecev ste dobili, da, in upam prav zanesljivo, da vas ne bom nikdar več tu videl!“

Obsojenec: „Ali mislijo gospod sodnik v penziji iti?“

Študiralo.

— No, kaj pa tvoj novorojeni sinček?

— O, ta kaže že zdaj, da bo študiral . . .

— E?

— Poseben talent ima, po dnevi spi, po noči pa kravalira!

Čudno mleko.

Kuharica: „Slišite, mlekarica, kaj pa delate z mlekom? Veste, kaj sem davi v mleku našla? Ribico, majhno živo ribico, pravo ribico. Lepo vas prosim, kako pa pride živa ribica v mleko?“

Mlekarica: „Oh, gotovo jo je krava pri napa-janju pogoltnila . . .“

Posojilojemalec.

— Gospod Kobilčar me je prosil za posojilo sto kron, a jaz ga sploh nič ne poznam. Kaj praviš, ali naj mu jih dam.

— Kar daj mu jih, potem ga boš vsaj poznal!

Predzaročilo.

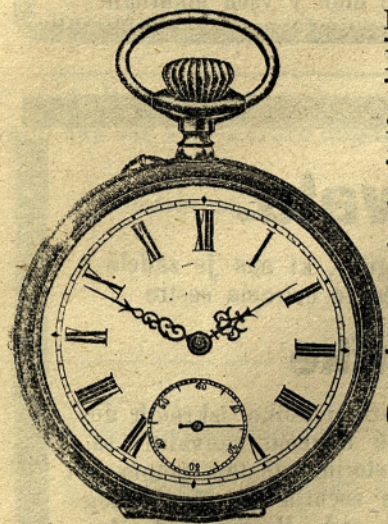
Oče: Le vzemi ga, ta Čebular je bogat, dober trgovec, podjeten in razumen človek!

Hči: A jaz ga ne maram . . . meni se nič ne dopade.

Oče: Paperlapa — saj se ti njemu tudi ne dopadeš, pa te hoče vendar vzeti.

Ure za birmo!

repasirane s pismenim jamstvom:

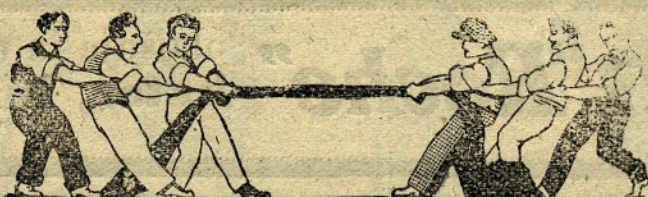
Pristna srebrna ura K 7.—
Pristna srebr. ura ženska K 7.—
Pristna srebrna verižica K 2.—
Pristna srebrna verižica
damska K 3.40
Zlata ura K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo tovarniško zalogo bom prodal rapasirane ure po zelo nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

Urar, očalar in
zlatar

Franjo Bureš Maribor
Tegethofova cesta št. 39.

Najboljše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska R. Stermecki v Celju št. 301.
razpošiljalna
Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

Prevzamem vsa dela
cekoracijske, slikarske in
pleskarske stroke, katera izvr-
šujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravec v Celju
Gospodarska ulica 5.

Ni treba si glavo tretji!

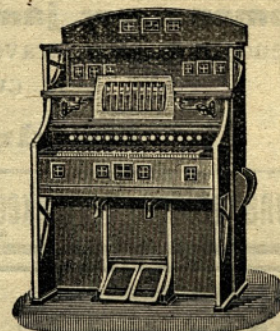
Najboljše špecerijsko blago,
zanesljiva kaljiva vsakovrstna

Semena

voščenih in drugih vrst sveč,

dobivate zajamčeno solidne po-
strežbe pri staroznanih tvrdki!

Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

Josip Brandl,
izdelovatelj orgel
v Mariboru o. Dr.

izdeluje cerkvene orgle v vsaki
velikosti zelo solidno delo. —

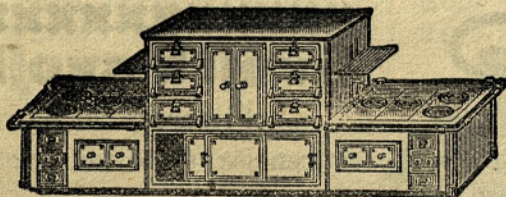
Prevzame uglasbo, popravilo
in prestavbo starih orgel. — Izdeluje harmonije naj-
boljše kakovosti evropskega in ameriškega sistema
za cerkve, šole in zasebno rabo po nizki ceni.

Transponirharmonista z 28 akordi.

Proračuni in katalogi brezplačno in poštne prosto.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gorjue Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soprojom, s
plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki
trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj
„Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki
naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Malisno šupo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol,
oves, pšenico, ječmen, bučno, zrnje, ko-
ruzno slamo od storžev,

smrekove storže, vinski kamen,

želod, krompir, sploh vse deželne pridelke
kakor tudi petroljevske in oljate sode,
ter močnate, solne in otrobne vreče kupi
vsako množino, maslo itd.

Veletrgovina s špecerijo
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje
Graška ulica št. 22.

Od 1878! Domače sredstvo, priljubljeno in sloveče.

Pri večjih naročilih zdatno znižane cene.

LEKAR- NARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestavo kot varstvo. Obilno varovan.

Jedini pravi balsam
iz lek. U. and. str. 1878
A. Thierry v Pregradu
u. Reg. 1878-1879

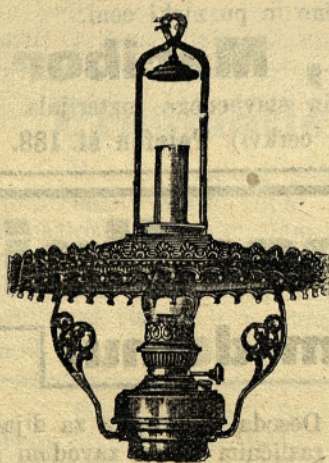
Vsako ponarejenj, posnemanje in prodaja kakšnega drugega
balsama s podobnimi znankami se sodnijsko preganja in
strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih
na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri
bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri in-
fluenzi, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice,
pri slabem teku, in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu
in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in
in izpuščajih itd. 12/3 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka
pri ranah, oteklinah, poskodbah, vnet-
jih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi
iz telesa in radi tega dostikrat na pravi
operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih
ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU.
Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Edina štajerska narodna steklarska
Na debelo! trgovina Na drobno!

Franc Strupi, Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste
posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Pozor! Velecenjeni Pozor! gg. posestniki zemljišč in vrtov!

Spomlad je nastopila in Vas pozivlja, da obdelate svoje trav-
nike, polje in vrte. Kakor Vam je znano, dobivajo se najboljša
in najbolj zdrava gozdna, deteljina, travna in
zeleni adna semena

le v obče znani špecerijski in semenski trgovini tvrdke

M. Berdajs v Mariboru

na Zofijinem trgu Za prijazna naročila se najtopleje
priporoča z odličnim spoštovanjem

M. Berdajs.

Goričar & Leskovšek, Celje

Graška ulica 7 — podružnica Ročova ulica 2

Spomladna in poletna sezona:
Nahrbniki (Rucksäcke) v veliki
izberi po raznih cenah.
Čaše iz papirja in aluminija.
Za veselice: konfeti, serpentine,
papirnati krožniki, servijete.
Lampjoni, predmeti za šaljive
pošte in srečolove.

Tovarniška zaloga šolskih in
pisarniških potrebščin.

Lastna zaloga ljudskošolskih
zvezkov in vseh tiskovin za
urade.

Nagrobni venci in traki.
Dopisnice savinskih planin in
druge.

Solidno blago. Nizke cene. Točna postrežba,

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOLJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (HOTEL „PRI BELEM VOLU“)
v CELJU, Graška cesta šte. 9, I. nadstropje

obrestuje hranilne vloge po

5%

od dne vloge do dne vzdiga

počenši s 1. januarjem 1913.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Razpisuje se služba organista in cerkovnika v Rušah pri Mariboru. Nastop službe po prvem maju. Glede plače se izve pri cerkvenem predstojništvu v Rušah. Naslov: Cerkevno predstojništvo v Rušah pri Mariboru. 84

Proda se lepa, enonadstropna, vili podobna hiša, sob in gospodarskega poslopja, 2 1/2 orala sadonika in njive, s stiskalnice. — Lega v prijaznem trgu Gornja Radgona, tik župne cerkve sv. Petra, 5 minut od želez. postaje Gornja Radgona in 5 minut od mesta Radgona. Nese mesečno 50 K najemnine. Zaradi lepe, mirne lege, brez prahu, z vrtom obdana, posebno priprava za kakšnega duhovnika-penzionista. Cena in plačilni pogoji se zvejo pri gospodu Janezu Lančiču, kleparskemu mojstru v Gornji Radgoni. 70

Radi poprave hiše in prenovljenja trgovine prodam 1 izložbena okno z kamennim okvirom, 1 vrata in 3 okna z okviri po nizki ceni. — Ivan Ravnika, trgovec v Celju.

Kdor hoče svoj kapital varno in dobičkonosno naložiti, naj kupi lepo novo, 2-nadstropno hišo, še 8 let davka prosto, v mirni, lepi legi v mariborskem predmestju. Plačilni pogoji ugodni. Proda se takoj. Več pove upravnistvo našega lista.

Obleka za gospoda in lep raglan se proda po ceni. Maribor, Göthestrasse 2, II nadst., vrata 12.

Gospodična z dolgoletnimi spridevali, izvrstna kuharica, išče službo gospodinje. Ponudbe pod H M 33, pošta Maribor, kolodvor, poste restante. 85

Darujte za Slov. Stražo!

Sirolin "Roche" olajšuje in ozdravlja bolezni na prsih, kašelj, katar, influenco in neduho.

V izvornih zaboječih po K 4— se dobi v vseh lekarnah.

Trgovina s specerijskim blagom

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Solidna postrežba!

Ivan Ravnika, Celje

Graška cesta št. 21.

Po prepričanju mora vsak pripoznati, da imam **zanesljiva kaljiya semena** n. pr. **jamčeno domačo** in nemško deteljo, peso rumeno in rudečo, travo, sploh vsa poljska semena, kakor tudi vrtna in cvetlična od trdke **Mauthner**.

Na drobno in na debelo!

Glavna zaloga vrvarskega blaga

Glavna zaloga suhih in olnat. barv

Pozor ure!

Točna postrežba.

Dobro! Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Če bi na obreki ilustr. sebi zastavil

Gramofone od 20 do 260 K.

Niklasta remont-ura K 3.50

Pristna srebrna ura 7.—

Original omega ura 18.—

Kuhinjska ura 4.—

Budiljka, niklasta 8.—

Poročni prstani 2.—

Srebrne verižice 2.—

— Večletna jamstva

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 2a

Kopajna zlatine in srebra. 300

Zahtevajte v gostilnah list Straža!

Velika narodna trgovina Karol Vanič, Celje

Narodni dom

priporoča bogato zalogo **manufakturnega in modnega blaga**, posebno krasne novosti za **spomladne obleke**

po zelo znižani ceni!

Ostanki pod lastno ceno.

Postrežba točna in solidna! Vzorci na razpolago!

Cementna dela

kot cevi, plošče za tlakovanje, stopnice, korita, mejnike, sohe za plote, cevi za kanale in druga dela iz betona izvršuje točno in po nizki ceni.

Ferd. Rogač, Maribor

zaloga betonskega, cementnega in stavbenega materiala Fabriksgasse 17 (blizu frančišk. cerkvi). Telefon št. 188.

Zahvala.

Povodom bridke izgube, ki nas je zadela s smrtjo naše ljubljene hčerke oziroma sestre

Lenčke

nam je došlo od vseh strani toliko iskrenih dokazov sožalja, da se ne moremo zahvaliti vsakomur posebej. Zato storimo to tem potom in izrekamo za vse izraze sočutja prisrčen: Bog povrni! Hvala prisrčna tudi Marijinim družbenicam za ganljivo petje ob odprtem grobu in vsem udeležencem pogreba za mnogobrojno častno spremstvo. Sočustvovanje tolikih prijateljev in znancev naj je bila velika uteha v naši žalosti.

Maribor, 23. aprila 1913.

Žalujoča obitelj Žižek.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna prip. nana slovenska trgovina

Rafael Salmič

v Celju, Narodni dom.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih ur, zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene! Postrežba točna! Mali dobiček! Dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec naj zahteva moj novi **veliki cenik**, katerega dobi zastoj in poštne prosto.

Ni tisoče zahvalnih pism sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po

od dneva po vlogi do dneva dviga ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. — **Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem.** Za varnost vlog jamčijo okraji: Šmarje, Šoštanj, Sevnica, Vran-

41 0
2 0

sko in Gornjigrad in rezervna zaklada, katera znašata že nad 350 000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za napravo potov 5.000 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 12.000 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene 6.000 K, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačala okolo 45.000 K, za dobrodelne namene, skupno tedaj nad 100.000 K.

Sprejema tudi hranilne knjižice

drugih, posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretregalo obrestovanje.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica števil. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2 %, proti tri mesečni odpovedi po 4 1/4 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 %, na vknjižbo sploh po 5 1/4 %, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2 % in na osebni kredit po 6 %. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvenmi praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in rošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.